

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sacrum Sanctuarium Crvcis Et Patientiae Crvcifixorum Et Crvciferorum

Bivero, Pedro de

Antverpiæ, M.DC.XXXIV.

Pars Tertia Gloriosæ Reginæ Mariæ Et Sacrarvm Feminarvm Crvcifixarvm.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47616](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47616)

SACRI
 SANCTVARI
 CRVCIS
 ET
 PATIENTIÆ
 PARS TERTIA
 GLORIOSÆ REGINÆ MARIÆ
 ET
 SACRARVM FEMINARVM
 CRVCIFIXARVM.

Figura CRVCIS vbique inuenitur, apud Prin-
 cipes, apud Subditos, apud MULIERES.
Chrysostomus, Quòd Christus sit Deus.
 Stabat iuxta CRVCEM Mater eius. *Ioan. 19.*

I·M·A·G·I·N·E·S
 E·M·B·L·E·M·A·T·I·C·Æ
 P·A·R·T·I·S· T·E·R·T·I·Æ
 S·A·C·R·I· S·A·N·C·T·V·A·R·I·I

Gloriosæ Reginae iuxta Crucem stanti.

S. Theoclae & Calliopij.

S. Febroniae virginis.

S. Blandinae virginis.

S. Eulaliae virginis.

S. Juliae virginis.

S. Benedictæ virginis.

S. VVilgephortis virginis.

SS. Marthe & Mariae virginum.

SS. Tarbulae & sociarum virginum.

SS. Timothei & Mauræ coniugum.

Magdalena vidua & sociarum.

S. Gudiliae indicis mysterij mortis.

Fecit

Fecit & labrum aeneum cum basi sua de speculis mulierum, quae excubabant in ostio tabernaculi. Exod. 38, 8.

S. Laurentius Justinianus de triumphali agone CHRISTI, cap. 21.

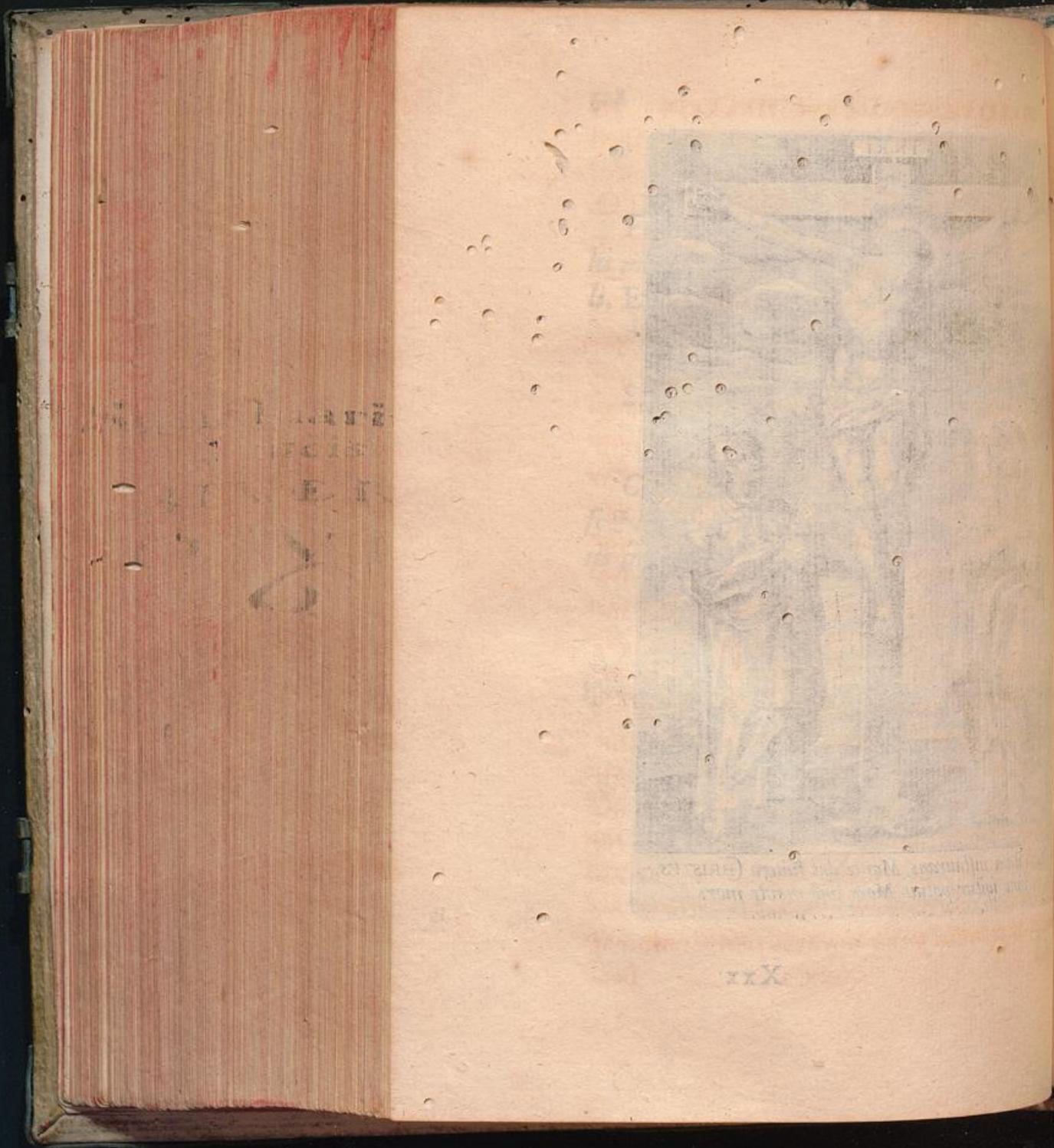
Clarissimum passionis CHRISTI speculum, factum erat in Virgine, nec non & perfecta matris imago.

Appareat in Sanctuario primum & primarium speculum Reginae MARIAE.

Hic vitam instaurans, Morti dat funera CHRISTVS.
58. Anne igitur potuit Mors sine morte mori?

Xxx

...
...
...
...

xxx

B.

om
dit
fuac
& c
CH
tes
chi
fio
ro
cu
im
ne
cor
cit
ch

DE MARIA REGINA CRUCIFIXARVM. 531

EMBLEMATICA IMAGO LVIII.

B. MARIÆ CRUCIFIXO
COMPATIENTIS
EXPLICATA.

SANCTVARIVM crucis & patientiæ, se- Ioan. 19.
cundum Deum & hominem crucifixum,
B. MARIÆ matri eius, compatiēti &
commorienti sacrum esto. Crucifixarum
omnium feminarum prima M A R I A patiens pro-
dit, quæ compassa Filio suo, ceteras omnes præit,
suaque compassione passiones omnium transcendit
& complectitur. Crucifigitur in patientibus viris
CHRISTVS, in feminis M A R I A patitur. Apparet an-
te-signana Deipara in crucis formam manus & bra-
chia componens, vt crucis loco esse teneram compas-
sionem ostendat, quæ non corpore, sed corde cha-
ro pignori commoritur, proinde maternum pectus
cruce signatum præsentat. Hanc ipsam Sanctuarij
imaginem videtur contemplatus Bernardus Sermo-
ne de Verbis Apoc. cum in hæc verba prorupit: *Ille
corpore mori potuit, ista commori corde non potuit? Fe-
cit illud charitas, qua maiorem nemo habuit; fecit & hoc
charitas, cui post illam similis altera non fuit.* Confirmat

*Regina
crucifera
Artifex
compas-
sionis.*

Xxx 2

Ber-

Bernardus Simconis yaticinio. Prædixerat olim
 Luc. 2, 15. Tuam ipsius animam pertransibit gladius, ex quo Do-
 mellitus infert, Tuam ergo pertransiuit animam
 ris, & plus quàm martyrem non immeritò prædicantur
 qua nimirum corporeæ sensum passionis excesserit com-
 sionis affectus. An non plus quàm gladius fuit sermo
 uerà pertransiens animam, & pertingens vsque ad
 Ioan. 19, nem animæ & spiritus: Mulier, ecce Filius tuus? O
 16. mutatio! Ioannes tibi pro IESV traditur, seruus pro
 mino, discipulus pro Magistro, filius Zebedæi pro Filio
 homo purus pro Deo vero. Deus ipse cum MARIA
 loquitur apud Birgittam libro 1. cap. 20. Quando
 meum in cruce præ uehementia doloris rumpebatur,
 tuum ex hoc quasi ferro acutissimo vulnerabatur, &
 benter scindi permisisses, si fuisset voluntas mea.

CRUX B. MARIE, CRUX sanctæ compassionis

Quisquis compatitur CHRISTO, necesse est
 vniam cum illo eandemque crucem ferat,
 similis MARIE euadat. Euasit Paulus, qui
 Gal. 2, 16. Marianus dixit: CHRISTO confixus sum cruci. Non
 dubium, quin per compassionem Apostolus cruci
 fixo esset affixus. Hic idem Christianos omnes
 Rom. 8, Marianos volens scribit: Si autem filij, & heredes
 17. redes quidem Dei, coheredes autem CHRISTI, si tam
 comp

compatimur, & conglorificemur. Habet mysterium suum
 vaticinium Simeonis. *Tuam ipsius animam*, inquit, per-^{Luc 2, 35.}
transibit gladius. Haud dubiè significatù est gladium
 teneræ ac deuotæ compassionis ex anima MARIAE
 Virginis in alias etiam animas transiturum. Quam-
 obrem Maria Magdalena lib. 7. Reuelat. S. Birgittæ
 cap. 15. dicit: *Pertransibit cor meum nouus gladius com-*
passionis. Accedit quoque Bernardus totus spiritu Ma-
 rianus, Serm. de Verbis Apoc. *Quomodo non tuam af-*
fectuosissimam animam pertransiret hæc auditio, quando &
nostra, licet saxeæ, licet ferrea pectora, sola recordatio scin-
dit? Hic spiritus Marianus est, vt si quis illo tanga-^{Excitatio}
 tur, dicat præ compassione CHRISTI, ac Christia-^{laboran-}
 ni morientis: *Benedictio perituri in me veniat.* Accedat^{Iob 19, 13.}
 Ambrosius de Bono mortis cap. 8. *Si quem viderimus*
debilem, non deseramus; si quem in extremis positum, non
relinquamus. Occurrat & nobis dicere: Benedictio mori-
turi in me veniat. Resonet te postrema verba morituri, &
benedictionem tui egrediens corpore anima secum vehat.

Speculum Marianum Sanctuarij, speculum
 humanæ infirmitatis & patientiæ.

Humana infirmitas ex muliere promanauit, &
 ideo, cum Iobus infirmaretur, causam miseri
 status sui explanauit. *Homo*, inquit, *natus de muliere*,^{Iob 14, 1.}

breui uiuens tempore. Hinc humana nascitur agendo, unde & homo nascitur. CHRISTVS ipse, esset affixus cruci, memor fragilis natiuitatis suæ speculo Mariano, quod præ oculis habebat, suæ firmitatis originem attentè speculabatur, & exemplo suo declarabat, quid facto opus esset, cum affixus homo malè valeret, & haberet. *Cor sumo bit in similitudinem picturæ.* Vertet & conuertet oculos suos ad patientem & compatientem MARIAM, memor ortus sui ex muliere, in firmitatem suam quo animo patiatur. Ad excitandum quoque in affectum tolerantia, passionis & compassionis, speculum hoc Marianum intuebatur S. Bonauentura in Officio de compassione, cum diceret: *Propter dolo gladium, qui transiit animam tuam, quando Filium tuum dilectissimum cernebas nudum, in cruce leuatum, clauis perforatum, ac per omnia laceratum plagis & uerbis nec non & vulneribus, adiuua nos, ut cor nostrum compassionis & compunctionis gladius perfodiat.* Hæc Bonauentura Virgini, quæ infirma & moriens morbum & mortem reddidit suauem, dicens Cantic. 2. *Flores me floribus, stipate me malis, quia amore langueo.*

Ecc^o. 38,
28.

Excitatio
agrotan-
tis.

Extrema
verba me-
rientis.

*Speculum passionis, et leuaminis
pro columba gemente.*

**Leuamen Columbæ gementis in labore
& morbo.**

Secundum sacram Eucharistiam Regina gloriosa Inuocatio
Regina
Mar.æ.
MARIA leuamen laborantis & ægrotantis esto.

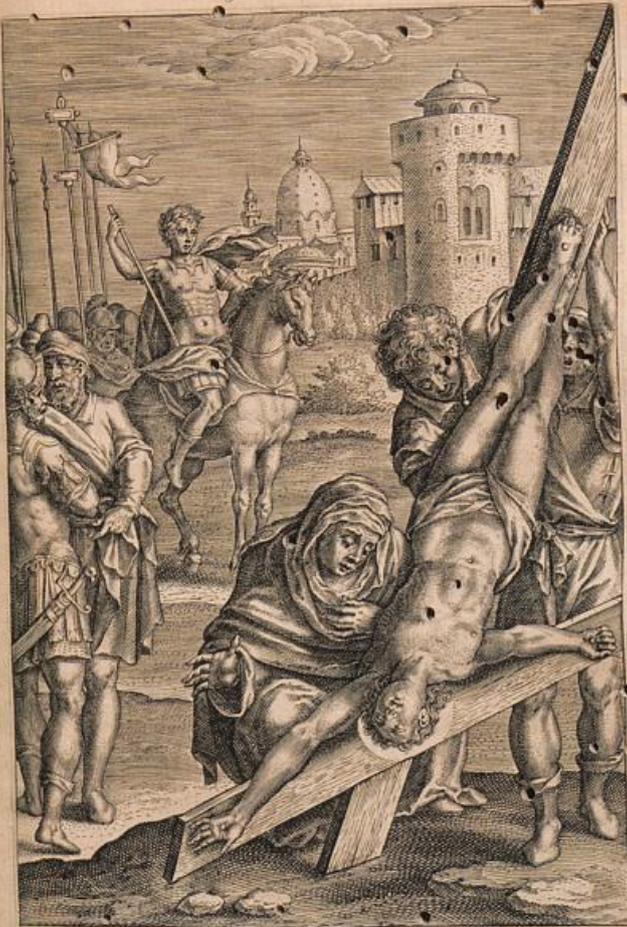
Ubi non est mulier, ingemiscit egens, ingemiscit & æ- Eccli. 30.
27.

ger. Prouidit autem Deus afflictæ animæ instar co-
lumbæ gementis de sacrosancta muliere, quæ &
speculum compassionis est. Cohærent sibi specu-
lum compassionis & anima afflictæ, MARIA scili-
cet & columba. Hanc referebat in labore & mor-
bo

bo

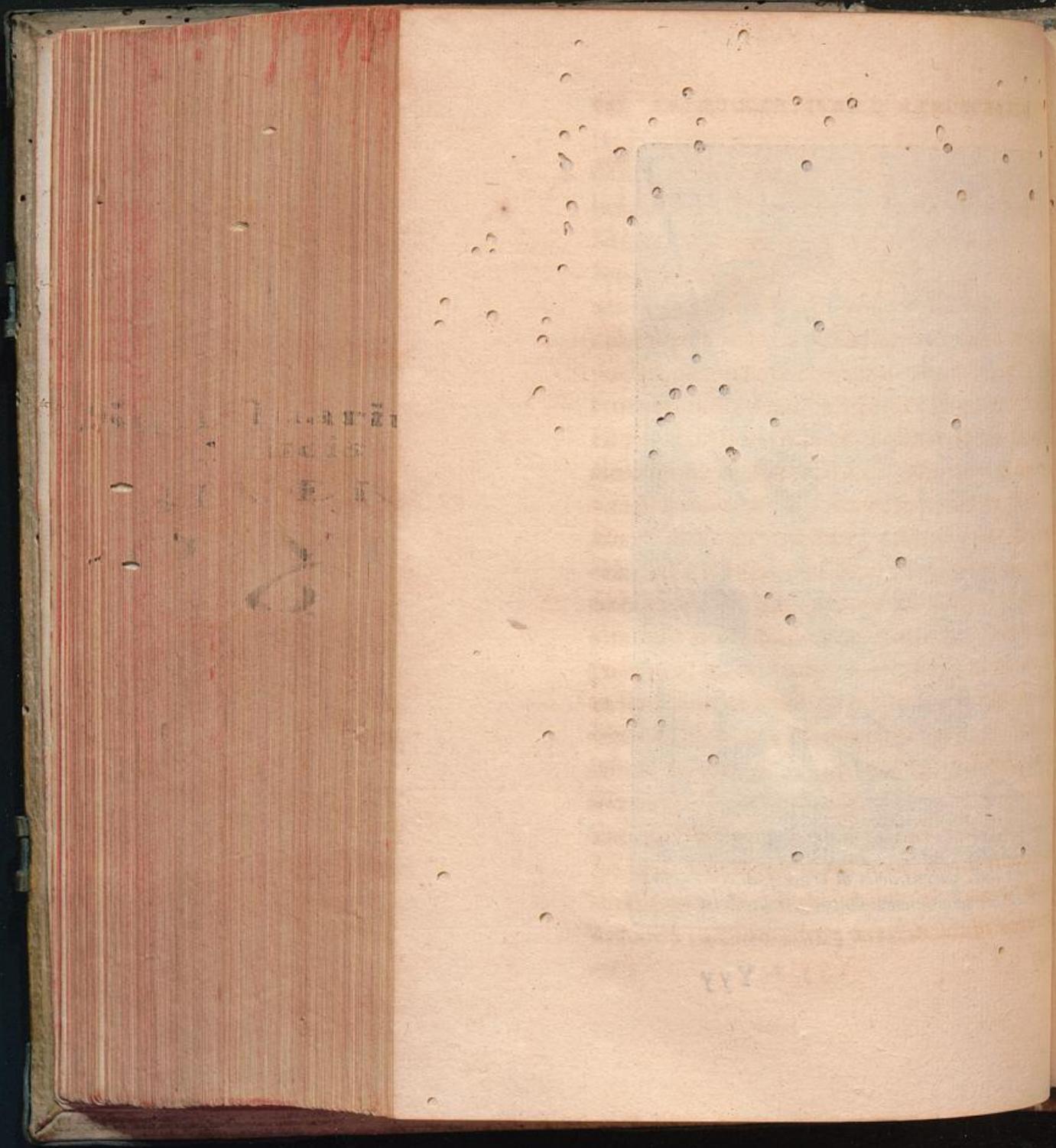
bo. Hermannus cognomento *Contractus*, nobilissimus
 Comitis Sueui filius, qui cum esset omnibus me-
 bris captus, & monachus factus, summis precibus
 MARIAM rogauit, vt sibi valetudinem impetraret.
 Rogata adfuit laboranti & ægrotanti, vt referunt
 tus lib. 2. cap. 52. & interrogauit infirmum, verum
 duobus mallet, sanusne fieri, sed vt erat rudis &
 doctus permanere; an perseverare in morbo &
 labore, & ornamento sacrarum scientiarum decorari.
 Elegit hoc vltimum, euasit mirum in modum
 piens, sed non minus addictus Regine gloriose
 MARIAE, cuius opem in suis continuis laboribus &
 firmitatibus implorabat, recitans *Salve Regina*, quam
 orationem cruciferis agris recitandam pro solan-
 ne & leuamine in Ecclesia Dei reliquit. Hanc etiam
 gloriosus Rex Hungarorum Stephanus è viuis
 excessurus inuocauit, dicens: *Regina calorum, manu
 inchyta reparatrix, animam tuis manibus committo.*
 Assistit Regina CHRISTO in lecto crucis infirmo,
 assistit & morienti, & præbuit ibidem specimen, quæ-
 ti leuaminis esset iis qui affixi lecto gaudent eius præ-
 sentia & assistentia, eius opera & ope fruuntur.

Appareat speculum amissæ prolis & infirmitatis
 THEOCLIA cum CALLIOPIO.

Non mihi, chara parens, dolet in cruce fundere vitam;
59. Sed, tua quod luctu saucio corda, dolet.

Yyy

T
ha
Ma
tus
ue
era
ob
ci
&
or
re
bu
cel
su
ne
ra

THEOCLIAE ET CALLIOPHII

CRUCIFIXI

EXPLICATA.

ADERAT MARIA CHRISTO, aderat Ma-
ter Filio, & quidem iuxta crucem stabat,
vt simul cum prole sua passionem cru-
cis subiret. Spectaculum non dissimile in
hac effigie exhibetur. S. CALLIOPHVS in Cilicia sub
Maximo Præfecto, post varios diuersosque crucia-
tus virgarum, neruorum, rotarum & ignium, in-
uerso capite crucifixus est. Aderat eius mater, ad-
erat tota pia & religiosa THEOCLIA, quæ & valdè
obnixè rogauit, vt formâ inuersâ chara proles cru-
ci affigeretur. MARIA prolem suam rectam genuit,
& rectam cælo reddidit. THEOCLIA suam sobolem
orientem fudit inuersam, inuersam cælo dedit, cælo
remisit. Consonat dictis Sermone de Crucis laudi-
bus D. Augustinus: *Tu semper reclusus, tu semper ex-
celsus; nos secundum carnem filij hominis, qui principale
suum demisit in terram, cuius lapsus significatur specie ge-
nerationis humana: sic enim nascimur, vt proni in ter-
ram videamur effundi.* Charæ proles amissio, dura pa-

Metaph.
Lipoman.
Martyrol.
Graeci.

Symplicitas
 Mariae
 Theoclia
 Artificum
 tolerantia
 propter
 amissam
 prolem

reptibus est. Crucem hanc sacratissima Virgo
 ad cuius imitationem calamitatem eandem
 nuq̄ deuota & pia THEOCLIA, cum in ipsius
 sentia, oculis & amplexibus amabilis proles in
 lum praemissa est. Discant inde parentes pro
 STI obsequio suarum prolium pretiosam iactura
 facere, patienter ferre, liberaliter offerre. Audiam
 placet, THEOCLIAM apud Metaphrasten loquen
 tem cum filio suo CALLIOPIO. *Beata ego, inquit,
 benedicite fructus ventris mei, quoniam vt Anna dixit
 sacrum munus Domino IESU CHRISTO; vt Sara
 li te Deo holocaustum gratum & acceptum Domino
 ficium. Hæc THEOCLIA, & post hæc amplexu
 CALLIOPIVM, in eius amplexu spiritum suum Deo
 reddidit. Mystica Theoclia erat Melania Mar
 Consulis filia, quæ cum, necdum humato marito
 prolem suam amississet, dixit, vt refert Hieronymus
 in Epist. ad Paulam: *Magis expedit tibi seruitura
 Domine, quia tanto me onere liberasti.**

CRUX THEOCLIAE, CRUX charæ prolis
 amissæ.

Dimidium animæ charus amicus est, ac vni
 grata & amabilis proles tota anima parentum
 est: cum illa amittitur, suarum animarum censuram

tur & meritò iacturam fecisse. Hinc dolor, hinc lacrymæ, quas in iunioris Tobiaë absentia, longa & diuturna mora sancti & chari parentes effuderunt. Quamuis utrique parenti communis sit iste dolor, matri præsertim incumbit. Exemplo nobis sit nobilis & antiqua matrona, quæ cum precibus Elisei prolem charam impetrasset, ac tandem illa obiisset, domi se continere non potuit, quin Eliseum adiret: *Cumque venisset ad virum Dei in montem, apprehendit pedes eius: & accessit Giezi, ut amoveret eam. Et ait homo Dei: Dimitte illam; anima enim eius in amaritudine est.* Crux acerba & amara est præsertim matri, prolem vnicam amisisse. Quapropter David, cum vim doloris concepti de morte Ionathæ vellet exprimere, dixit: *Doleo super te frater mi Ionatha, de core nimis, & amabilis super amorem mulierum. Sicut mater vnicum amat filium suum, ita ego te diligebam.* Res hæc difficilis est, maximas patientiæ vires requirit, quibus munita MARIA suam prolem obtulit Deo, quibus roborata THEOCLIA suam in suo CALLIOPPIO reddidit animam. Reddidit quoque suam mater illa, quæ suo Melithoni dixit: *Fili, paulisper sustine; ecce CHRISTVS ad ianuam stat adiuuans te.* Et illa, quæ cum Symphorianus suus traheretur pro CHRISTO ad necem, exclamavit: *Nate, nate, me-*

mento aeterna vite, calum suspice, ~~et~~ ibi regnare
 tuere: tibi enim vita non eripitur, sed mutatur in

Speculum THEOCLIAE matris CALLIOPI
 speculum infirmitatis & patientiae.

CVM CHRISTVS patiens ageret in cruce
 mum, ad crucis & lecti pedes aderat Mater
 Virgo, adest & THEOCLIA soboli, quae iacet
 & extremè laborantem verbis piis, salutaribus
 filiis, & simul vberibus lacrymis tenerae compati-
 nis prosequitur. Satis benè Iustinianus de Reg-
 Prælat. cap. 9. *Iis, qui corpore infirmantur nihil sic
 gruit, nihil sic animam eorum mulcet, quemadmodum
 eorum verbis credulitas adhibeatur, illorumque infir-
 tatibus intelligant sibi compassionem exhiberi ex car-*
 Corde compatitur THEOCLIA CALLIOPI filia
 qui in lecto crucis decumbens considerat mater-
 suam, & suae conditionis memor, in speculo in-
 firmitatis suae se componit ad crucem patienter fere-
 dam, cui addictus & adstrictus est. *Quisquis ag-
 est, cor suum dabit in similitudinem picturae.* Memor
 originis, dum homo extremè laborat, excitet se
 portandam ægritudinem. Consideret se nulli
 se filium, natum quidem ex illa, non quidem
 diuturnam vitam agat, sed ut illam breui abscidat.

Eccli. 38,
 28.
 Excitatio
 ægrotan-
 tis.

Nudus nascitur CALLIOPUS, nudus moritur. Memor suæ natiuitatis, dum obit, prorumpit in illam vocem, in quam erumpat morti vicinus ægrotus.

Nudus egressus sum de utero matris meæ, & nudus reuertar illuc.

*Extrema
verba mor-
ientis.
Iob 1, 21.*

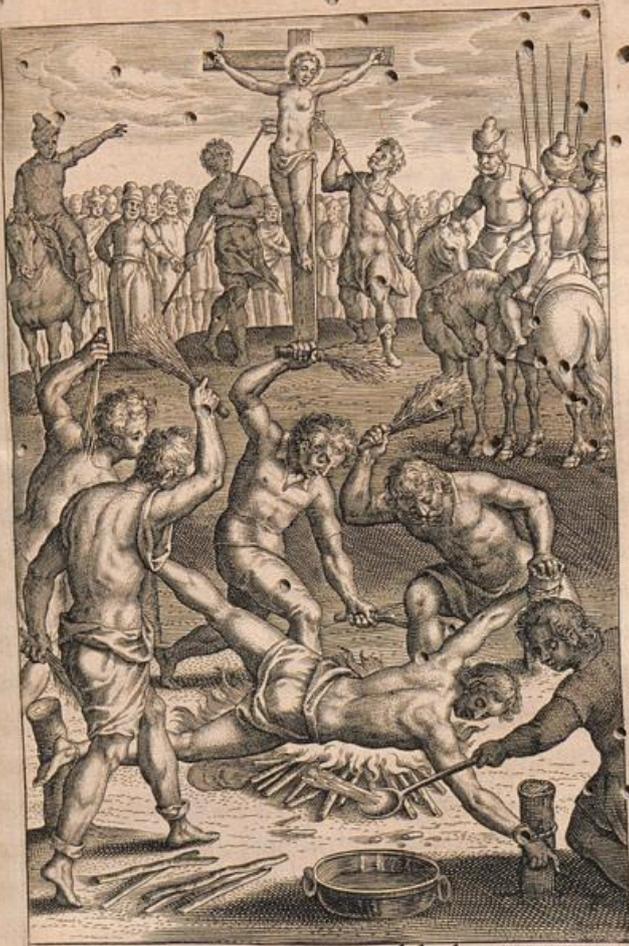
Leuamen columbæ gementis in labore
& morbo.

Verè Mater misericordiæ MARIA est, verè *Inuocatio
Matris
misericordiæ.*
Theoclia, quæ misericordiæ suæ specimen exhibet erga singulos laborantes & ægrotantes. Hæc vnguento pietatis suæ vitur, vt attritis multitudine ac grauitate morborum medeatur, & temperet dolores eorum, qui acerbè torquentur atque cruciantur. Aberat Mater misericordiæ tunc temporis, cum ploraret Ieremias, & doleret miseram sortem filiorum, quorum meminit cap. 2. Thren. *Matribus suis dixerunt: Ubi est triticum & vinum? cum deficerent quasi vulnerati in plateis ciuitatis, cum exhalarent animas suas in sinu matrum suarum.* Adest mater, quæ panem confirmantem cor humanum suppeditat & *viaticum.* ministrat. *Comedite, inquit, panem meum, & bibite* *Prou. 9, 6.* *vinum quod miscui vobis.* Ergo ab illa postulandus panis est, & illa propterea inuocanda, *Salue Regina, Mater misericordiæ,* quæ maternum implens officium,

cium, de caelesti prouides pane, cuius fauore
 hominis laborantis & ægrotantis in labore & æg-
 tudine sua excitetur & confirmetur. Adest *Mater mi-
 sericordiæ* ægrotanti. Et quidem adfuit Serenissimus
 nostro Alberto Belgij & Burgundiæ Principi: qui
 cum esset valdè infirmus, in sella gestatoria pon-
 se voluit ad templum Collegij nostri, in quo ex-
 situm erat venerabile Sacramentum, & piam *Ma-
 RIAE* imaginem, cui titulus est, *Mater misericordiæ*
 & cui valdè addictus erat, coluit, & adorauit. In-
 gressus deinde ad Aulam non minùs animosè quam
 religiosè, affixus lecto morbum, sed non morbo
 elusit. Filius Matris misericordiæ Serenissimus Al-
 bertus obiit, obiit & eiusdem Matris filia Regi-
 piissima Alberti vxor Isabella Clara Eugenia, qui
 pro vltima etiam statione ad hoc nostrum templum
 venit, & in eo sacra patebat Eucharistia, post cuius
 adorationem, & cultum eiusdem imaginis *Matri-
 sericordiæ* dicatæ reuerfa in palatium, similis suo Al-
 berto in morbum incidit, & mulieris fortis instar
 nouissimo die risit.

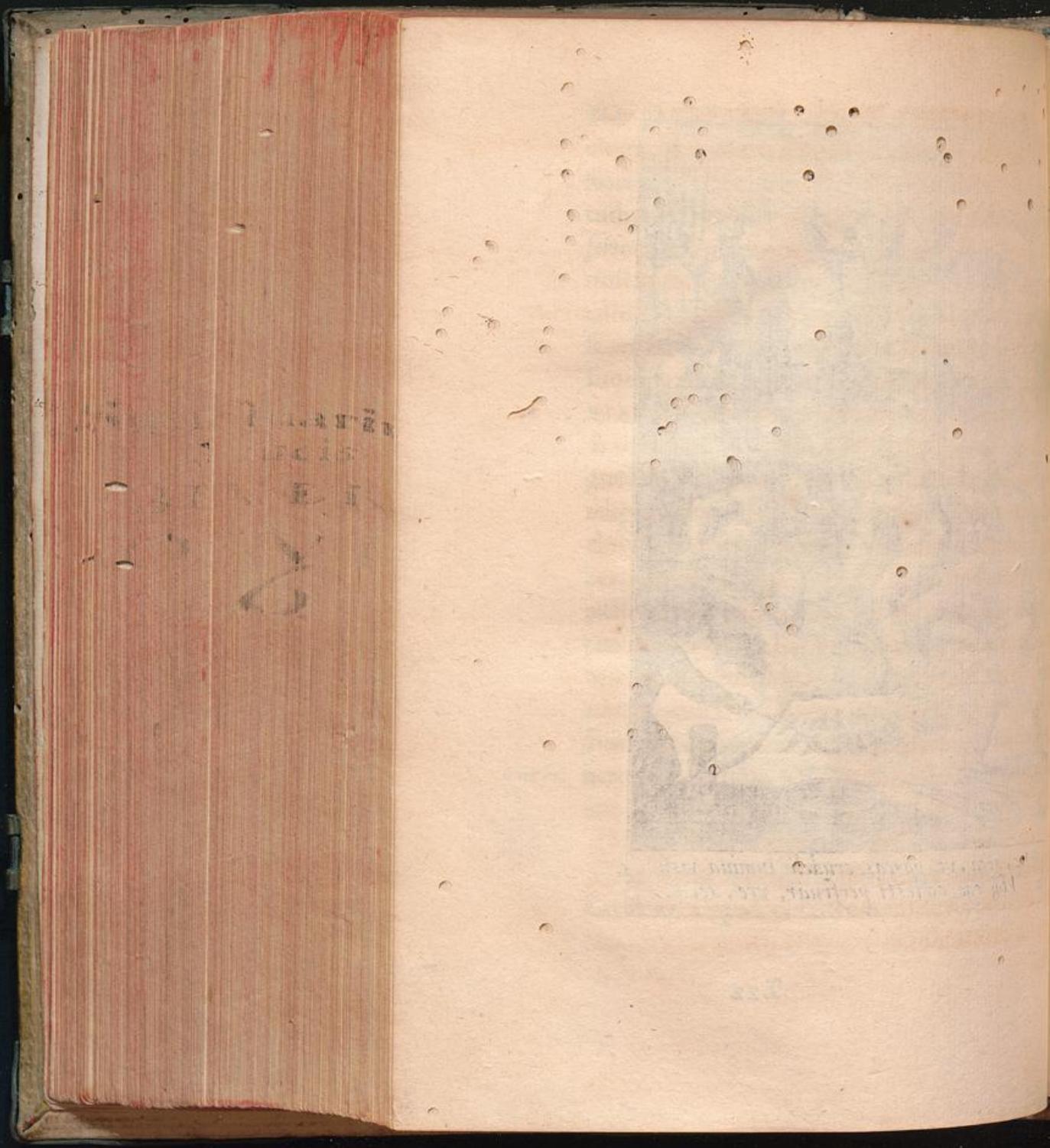
Prou. 31,
 21.

Appareat speculum splendidæ virginitatis & firmitatis virgo FEBRONIA.

*Vre, seca, vt pascas crudeli lumina visu:
60. Vtq̄ ego caelesti perfruar, vre, seca.*

Zzz

S. 1
ten
ton
pri
tat
po
pi
re
to
ex
Sp
an
n

EMBLEMATICA IMAGO LX.

S. FEBRONIÆ VIRG. CRUCIFIXÆ

EXPLICATA.

IBAPOLI, quæ est ad fines Assyriorum, Metaph. Liporan. Galeffi. Martyrol.
Diocletiano Imperatore virgo & martyr
FEBRONIA Sileni Præsidis iussu tota nu-
da super rogam, per brachia & pedes ex-
tensa, virgis caesa, ligno affixa, & ferreis pectinibus
tota dilaniata triumphauit. Cum somno æger op-
primitur, ne vincatur, molesti solent accedere exci-
tatores, qui dum grauitè vexant & torquent, suis
pœnis & tormentis iurant ægrotum, ne somno ca-
piatur, & superetur. Ne morte caperetur aut vince-
retur FEBRONIA, accesserunt varij carnifices ac tor-
tores barbari, qui dum illam excarnificant, magis
excitant, vt maiores vigilias agat, venientemque
Sponsum excipiat. Sponsus virginis CHRISTVS in
aracrucis torridus solemnem egit triumphum: ca-
nebat propterea Ecclesia:

Ad cœnam Agni prouidi,

Et stolis albis candidi,

Post transitum maris rubri,

CHRISTO canamus principi.

Zzz 2

Cuius

*Cuius corpus sanctissimum
In arâ crucis torridum,
Cruore eius roseo
Gustando viuimus Deo.*

Agnus in crucis ara torretur, torretur etiam agnola & virgo FEBRONIA. Discant hinc cruciferae CHRISTI virgines amoris igne fulgere, & charitatis flamma accensam lampadem portare. Discant quod ad ipsas scribit Bernardus Epist. 42. *Quæ habet venustate sui castitas eminere appareat, sine charitate tamen nec pretium habet, nec meritum. Subtrahatur lampas non lucet, tolle charitatem, lampas non placet. Placet virginitas Deo, quæ accensam lampadem portat, & eius custodiæ & conseruationi studet. Lampadem studiosæ FEBRONIAE carnifices non extinguunt, sed accendunt, flagellis, siue flabellis verberantes, dum flammis virginem tradunt, vt Regina virginum referat, quæ iuxta crucem stabat, torquebatur, & ingenti amore flagrabat.*

*Sympathia
Maria &
Febronia
Artificum
splendida
virginitatis.*

CRUX FEBRONIÆ, CRUX status virginitatis

In signa virginitatis accensæ lampades sunt. Sancta & immaculata virginitas, lucida & splendida est, cui conuenit illud elogium: *Lampades eius, lampades ignis atque flammarum.* Hæc ipsa insignia

Cant. 8, 6.

clara, sacrum Euangelium assignat prudentibus illis virginibus, quæ ab aliis insipientibus discernuntur. Quapropter Ambrosius Serm. 14. in Psalm. 118. prudenti virgini dicit: *Ideoque & tu habeto semper lucernam ardentem, vel lucentem facem: si enim neque lucerna neque lampas tua luceat, Virgo stulta diceris, nec introibis in thalamum tui superioris, sed remanebis in tenebris cæcitatibus, quasi qui oderis lucem, ne opera tua flagitiosa prodantur.* Tota in igne, tota in luce splendida FEBRONIAE virginitas est. Lampadem virginitatis in suo splendore tueri, res laboriosa est, & similis ^{Excitatio laborantis.} martyrio FEBRONIAE, nec sine magna patientia potest executioni mandari. Nouit ita esse Bernardus, qui Serm. de Assumptione concludit: *Qui ergo, protegente patientia, continenter viuunt, ipsi benè cum Apostolo protestantur, & dicunt: Quis nos separabit à charitate CHRISTI? an tribulatio? an angustia? an persecutio? an fames? an nuditas? an periculum? an gladius?* ^{Rom. 8. 35.} Vide quàm solidus sit continentium murus.

Speculum virginale FEBRONIAE, speculum infirmitatis & patientiæ.

Cum quis affigitur lecto, ardet febribus, acerbis doloribus pulsatur & verberatur, *cor suum dabit in similitudinem picturæ, & in FEBRONIA quasi* ^{Ecclesi. 38. 23.}

Zzz 3 cer-

certo & vero speculo statum suæ infirmitatis
sum patienter considerabit. Consideret æger FEB-
RONIAM virginem sibi adstare, & speculantem adbe-
tari, quemadmodum Tract. Augustinus de Virginitate

*Excitatio
agrotan-
tis.*

firm. Serm. i. hortatus est: *Chare mi, ad modicum mor-
turus de mundo, tantam & tam ineffabilem benignitatem
Dei tui ne spernas, flagellum eius libenter suscipe. Felicitat
lat in se quod nescis, nec iniuste, iusta enim ipsius in-*

Exprimit in se FEBRONIA, quod in mente & corpore
de ægotantis contendit imprimere. Qualis FEBRONIA,

NIA, talis erat virgo Clara, quæ duos de triginta annis
nos, vt Surius memorat, continenter diris morbo
afflictata & flagellata est, nec tamen vniquam morbo
conquesta traditur. Quin etiam in postrema infirmitate,

quæ fuit tam molesta & grauis, vt septem
decim diebus ne buccellam quidem trahere
stomachum potuerit, cum eam Reginaldus Cressius
fessarius solaretur, & ad tolerantiam in diuina

*Extrema
verba mo-
rientis.*

morbi martyrio cohortaretur, respondit: *Ex gratia
Domini nostri IESV CHRISTI gratiam per seruum meum
Franciscum cognoui, nulla mihi infirmitas dira visæ, nulla
nulla pœna molesta, nulla pœnitentia onerosa. Vere
mistica Febronia venerabilis Anna à IESV fuit, sancti
marris Teresiæ digna proles, nota satis in Hispania
Gallia, & Belgio, morbis ita vexata, ita dolentibus
afflicta*

afflictata, ut crebro diceret: *In securum Purgatorium
vitam me Deus deduceret!* Scripsit illa, & simul se-
ipsam descripsit in Epistola ad Episcopum Cordu-
bensem. *Nunc, inquit, extremos patior dolores, & mi-
ror posse me ita vivere. Nec stare, nec iacere licet, sed repo-
instar serpentis. Semper ardeo, & in media & rigida hie-
me tota comburor. Flagellata undique sum, & undique
torqueor podraga, chiragra, hydrope, paralyti, quæ per to-
tum pertinet corpus, nec lingua parcit.* Hoc FEBRONIAE,
hoc Annæ laborantis martyrium. Didicit ex iis, quæ
passa est, Anna, *Aut mori, aut pati, quemadmodum
mater & virgo Teresia virginem quoque & venera-
bilem matrem Annam edocuit.*

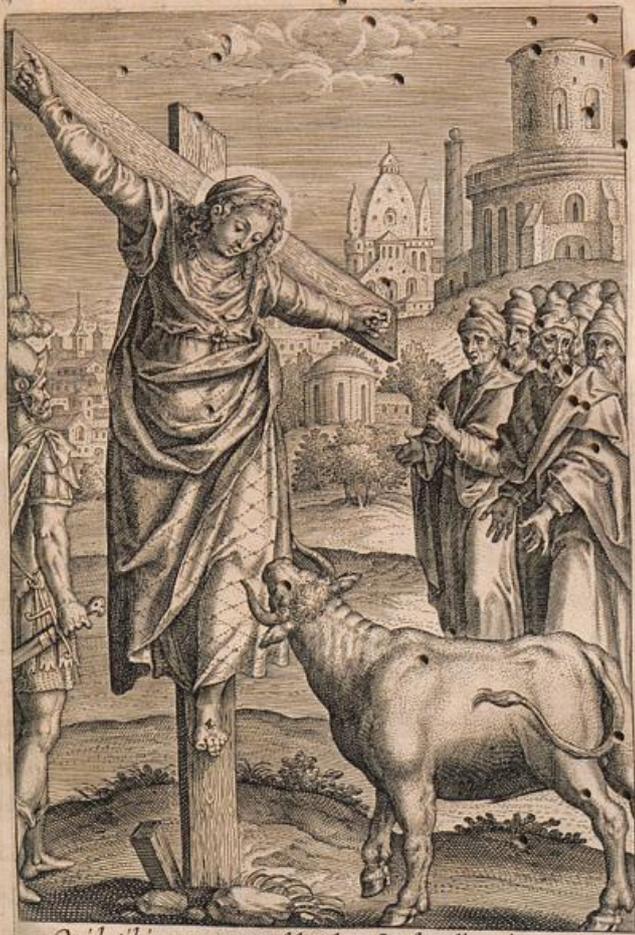
Leuamen columbæ gementis in labore
& morbo.

VIta humana similis FEBRONIAE est, dum a-
cerbis morbis pulsatur, febribus vritur, & di-
ris doloribus cruciatur. Hanc viuendi rationem a-
pud Euam omnes mortales inuenimus. Apud MA-
RIAM alia methodus viuendi est, quam quærimus,
dum salutamus: *Salue Regina, Mater misericordie, vita.*
Hæc quidem vita erat, quam pro Adalberto filio,
glorioso postea Martyre, cum puer iam deploratus
ex ardentibus febribus esset, parentes religiosi po-
stularunt.

ftularunt. Referente enim Surio mense Aprilis, vni-
 nimiter orarunt: *Non nobis Domina, non nobis
 puer iste, sed clericus in Dei matris honorem portat
 tuum.* Conualuit puer, cui vita & anima semper
 go MARIA fuit. Expendit hunc vitæ titulum in
 Meditationibus Bernardus æger & semper infirmus.
*Nos miseri tecum de cetero consolemur, tecum amodo
 mina habitemus, te mentis visceribus amplectamur,
 tu es vita. Vita verò, quæ mortem superbie humiliauit
 & nobis vitam gratiæ impetraſti. O certè vita amanda
 & desiderabilis, vita delectabilis! O vita, quæ nos
 vaticum. tuos celestibus alimentis!* Hæc alimenta Eucharistiæ
 hæc vitalia & immortalia sunt pabula, quæ omni
 laboranti & ægrotanti Regina gloriosa, vt si vult
 velit homo, qui acutis morbis tangitur & verberatur,
 ardet & vritur febribus, recurrat ad Eucharisti-
 ftiam, ex qua vitam æternam hauriat: *Qui manducauit
 hunc panem, viuet in æternum.*

Ioan. 6,
 59.

Appareat speculum clausæ virginitatis & int-
 mitatis BLANDINA.

61. *Quid tibi cum torua blanda est Blandina iuueno?
Fallor: blanditur cornibus innocuis.*

Aaaa

EMBLEMATICA IMAGO LXI.
S. BLANDINÆ VIRG. CRUCIFIXÆ
EXPLICATA.

SANCTA BLANDINA virgo sub Antoni-
no in Gallis acerbos cruciatus pertulit: Euseb. Ant. Nicen.
cumque pertrahi non posset ad vanum
deorum cultum, post verbera & ignes
retibus inclusa, & ligno crucis affixa, tauro obiici-
tur, qui sacrae virgini appensa & irretita blanditur
& simul subiicitur. Moris est apud lasciuos munda-
nos, laqueos struere, ut dolis ac fraudibus incautas
virgines capiant, sed frustra ante virgines oculatas,
circumspectas, & in sublime eleuatas lasciuia retia
expanduntur. Non petitur à lasciuo tauro virgini-
tas, quæ carnis omnes blanditias atque delicias re-
pudiat. Habet itaque tendiculas suas mundus, qui-
bus impruidas virgines irretiat, & irretitas vene-
tur; habet & suas Deus, quibus virginitatem custo-
diat & seruet. Cum virgines Deus ad vitam solita-
riam, monasticam & religiosam inuitat, ad crucem
clausuræ vocat, & simul ad retia, quibus intra do-
mum vel etiam intra monasterium continentur. Sympathia Maria & Blandina Artificum clausura virginis.
Hæc enim retia omnium prima inuenit MARIA

Aaaa 2 cum

cum in sacra Præsentatione Deo oblata intra Sacrum Dei se condidit & conclusit. Hæc virgo Regina intra domum se conclusit, non in aditu, in adytis & abditis domus Angelus eam inuenit, lutauit & honorauit. BLANDINA in cruce mystica Maria est, quæ de cruce & cathedra virgines docet, id, quod antè dixerat Cyprianus lib. de Singulari Cleric. *Pudicitia retinaculis omnis obscœnitatis frenat & compedibus eius calces furenti libidini statuuntur.*

CRUX BLANDINÆ, CRUX status
virginitatis.

Qualis esse mystica Blandina debeat, scribit sacras virgines Augustinus. *Dominica virgo in se virorum cuiuslibet ætatis, siue grauissimarum præsentia, singulari habitaculo vel colloquio creditur, & cum sola in tabernaculo consistit, clausis super se ianuis sedeat, nullique virorum pulsanti facillè ianuam suam patet, ne fortè in suspensionem turpissimam, aut in pudorem naufragium cadat. Caueat à tauro lasciuo, qui inuisam etiam & conclusam intra retia virginem adit inuadit. Mystica Blandina monialis est, cui compediuntur eius insignia, crux & retia, crux illa quam portabat, retia quibus illa inferebatur. Monialis etiam vitam monasticam patitur. Quid enim vita Religiosa*

est, nisi laboriosa & uix? Continetur intra retia, quibus illa à CHRISTO capitur, sicut & capta est, cui libro Reuelat. Birgittæ 4. cap. 12. dicit B. MARIA: Sicut pastor cum fasciculo florum attrahit & allicit oues in domum, postea claudens diligenter domum, licet oues discurrant per ambitum, non tamen habebunt egressum, quia domus munita est parietibus, tectum altum, ianuaque clausa. Propter quod oues assuescunt comedere fœnum de manu pastoris: sic etiam factum est tecum: illa enim quæ ^{Excitati.} ^{laboran-} ^{iii.} antea videbantur impossibilia & difficilia, facta sunt leuia, in tantum, quod te nihil iam delectat sicut Deus. Accedit & Basilius libro de Vera uirginit. In cubili, si hoc sabbatum celebres, integram te purissimamque custodies, sicque facile, inquam, uirginitatem, rem omnium pretiosissimam, amplissimumque patrimonium habitura es. Accedit & Bernardus Serm. 47. in Canticâ: In horto uirginitas, cui familiaris uerecundia est, fugitans publici, latibulis gaudens, patiens discipline. Denique in horto flos clauditur, qui in campo exponitur, spargiturque in thalamo.

Speculum appensum S. BLANDINÆ uirginis,
speculum humanæ infirmitatis
& patientiæ.

Notanda S. Basiliij sententia in Psalm. 74. Sicut animalia noxia, nos ærumnæ petere & inuadere

coptendunt nostram patientiam exscentes. Et quidem morbus non absimilis tauro est. Taurus quippe lox in cursu est, & morbus ita velociter currit, omnem anteuertat spem & opinionem bene valentis hominis, & præter spem & opinionem illum rapiat & arripiat. Quòd si ferox taurus, dum inuadit solet puluerem pedibus excitare, excitat etiam morbus. Homo puluis & cinis est: quiescit puluis dum valet, dum morbus ingruit, puluis humanæ naturæ agitur, & tunc temporis se cinerem huiusmodi facile recognoscit. Confirmat hoc ipsum Gregorius

Excitatio
agrotan-
tis.

3. Parte Pastoral. cap. 13. & ait: *Infirmi-
tatis mem-
reformatur, ut animus, qui extra se in elationem ducitur; cui sit conditioni subditus, ex percussâ quam sentiet carne memoretur.* Condicio quidem nostra plerumque

Iob 14, 1.

miseriis est. Vnde & Iobus ait: *Homo natus de muliere breui viuens tempore, repletur multis miseris.* Irretit

Eccli. 38,
28.

ergo miseris, & impetitus à morbis, *cor suum dabit in similitudinem picturæ, in qua seipsum inspiciat, & virtute patientiæ suæ morbum inmitem & ferum, patientem & suauem reddat, sicut BLANDINA mansuetum taurum reddidit.* Huic virgini gloriosæ S. Celsus Abbas addictus erat, & compositus ad hoc speculum patienter tulit lethalem infirmitatem, in quo immensum exercitum candidi & niui coloris spectabat.

cellam, ubi iacebat, descendere contemplatus est. Quod cum Clarus irreuerberatis oculis lato vultu inspiceret, virgo beatissima BLANDINA consolari eum cœpit, & ut tantum exercitum sequeretur, exhortabatur, quem non multò post secutus est. *Se-* Extrema
verba mo-
rientis.
quor, sequor, inquit.

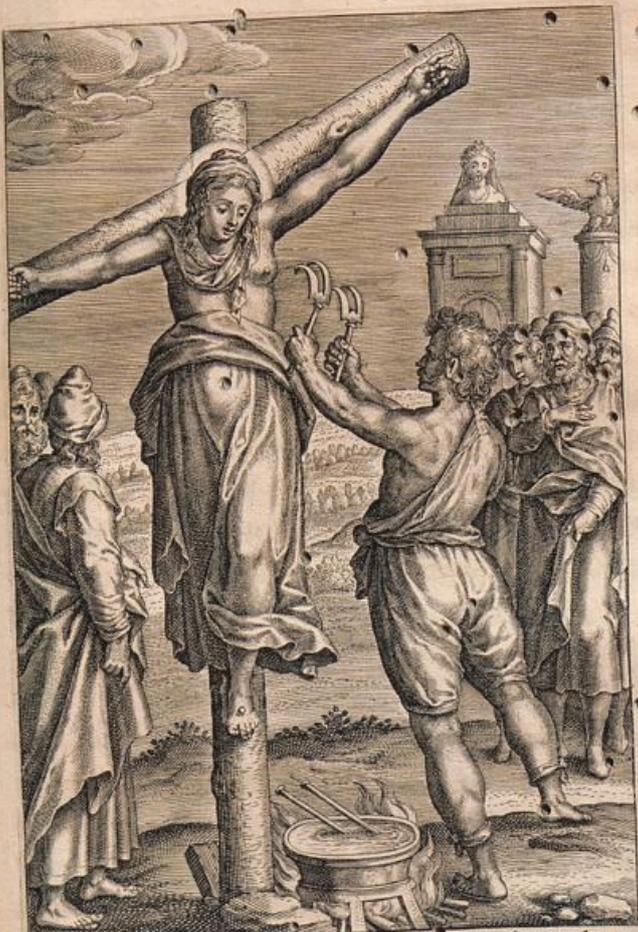
Leuamen columbæ gementis in labore
& morbo.

CVM quis affigitur lecto, totus morbis intrica-
tus, nec potest malis, quibus impetitur, ex-
tricari & expediri, habet causam ut amaro animo
sit; quem ut reddat dulcem ac suauem, recurat ad
eam, quæ non modò dulcis ac suavis est, sed etiam
ipsa suauitas ac dulcedo: conueniat illam, ac dicat:
Salve Regina, Mater misericordiæ, vita, dulcedo. Verè
dulcedo est, de qua Maximus Homil. de Ramis pal-
marum: *Ipsam MARIAM manna dixerim, quia est sub-*
tilis, splendida, suavis, & virgo, quæ velut celitus ve-
niens, cunctis Ecclesiarum populis cibum dulciorem melle
defluxit; secundum Dauidicum testimonium, Non Psal. 104.
37.
erat in tribubus eorum infirmus, quibus cæleste manna
concedebatur; & ubi MARIA est, salus infirmorum
est. Versat hoc ipsum verbum in suis Meditationi-
bus Bernardus æger: Verè dulcedo, quæ amaritudinem
peccati

peccati expellis, impetrando gratiam que nobis gratia
viaticu. corem acquirit. Hac dulcedo in fonte suo gultam
cum percipitur Eucharistia, ad cuius epulum in
psal. 33. tu laboris & morbi nos inuitat David. Gustate
quit, & videte, quoniam suavis est Dominus. Hunc
tem suauitatis ac dulcedinis agris MARIA
Quod si laborantes illapsu fontium delectantur
recreantur, habent in Eucharistia placida ac bla
fluenta gratiarum, quibus mulceantur & exhiben
tur.

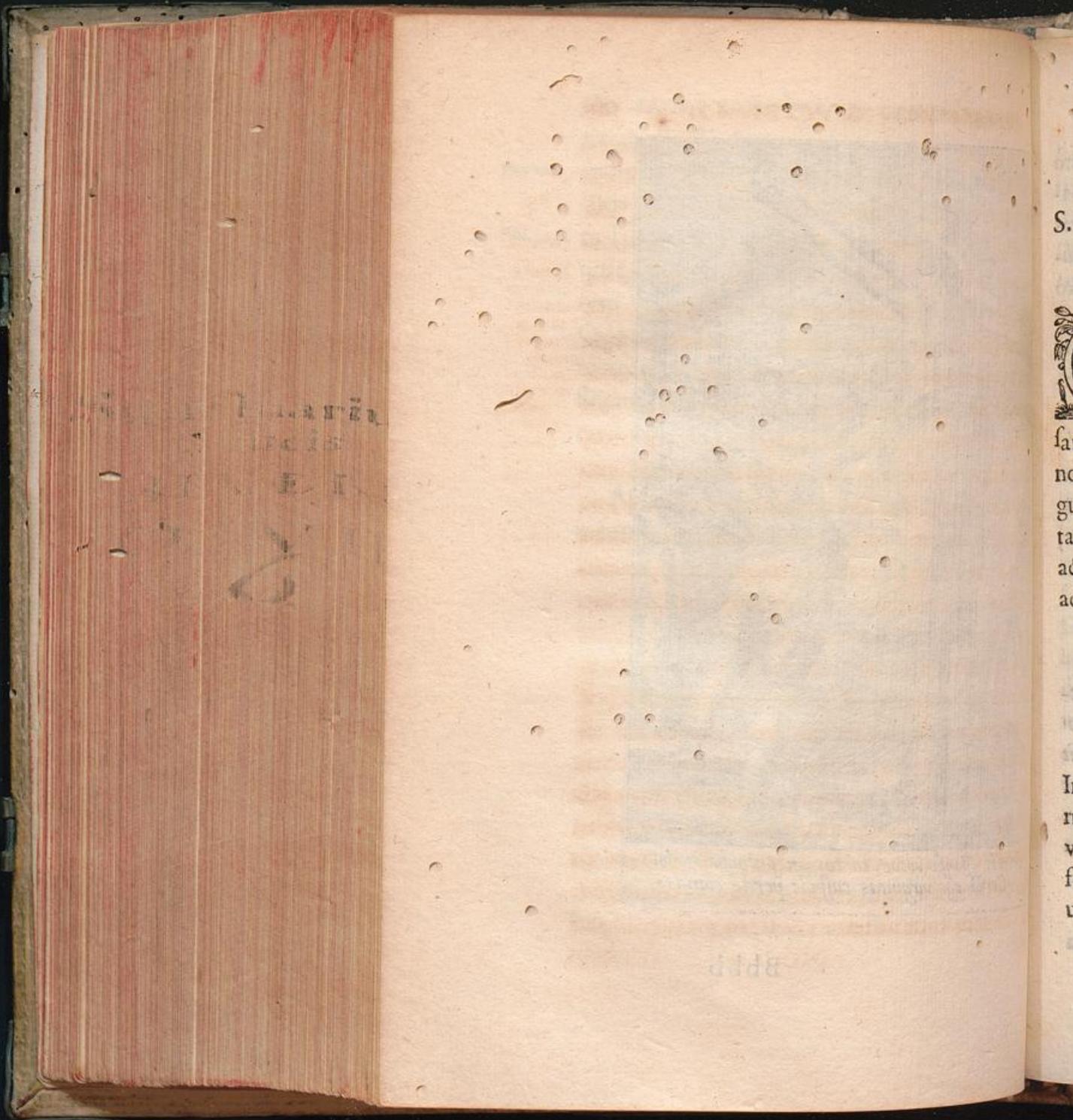
Appareat speculum periclitantis virginitatis
infirmittatis EYLALIA.

E M

Christi sponsa vocor: tortorum pronuba turba
62. Curua age virgineas cuspide perde comas.

Bbbb

EMBLEMATICA IMAGO LXII.
S. EVLALIAE VIRG. CRUCIFIXAE
EXPLICATA.

HARA CHRISTI sponsa EVLALIA, quæ Martyrol. Eulog. in memoria Sanctorum. Barcinone in Hispania, Diocletiano Imperatore, tredecim annos nata, forti constantique animo fidem virginitatis suæ sartam rectamque conseruauit, extensa in equuleo, nodosis fustibus cæsa, candenti oleo perfusa, ungulis ferreis laniata, calcis aceruo viua obruta, ac tandem de mandato Daciani in suspendium crucis acta, martyrium suum consummauit. Tunc, quemadmodum canit Prudentius in suo Hymno,

Emicat inde columba repens

Martyris os niue candidior

Visa relinquere, & astra sequi,

Spiritus hic erat EVLALIAE

Lacteolus, celer, innocuus.

Inter elementa ignis, inter metalla fortissimum ferrum est. EVLALIA verò nec igni nec ferro cedit, vtrumque cedit EVLALIAE, quæ post partam de ferro & igne victoriam, in palma crucis triumphauit. Victi succumbunt ferro, & ferro victoriam de-

Bbbb 2 bent

beat qui sunt superiores in bellis: EVLALIAE
victoria, cum ita suprema sit, vires excedit hu-
nas, & Deo tribuenda est. Donum Dei virginis

Sap. 8, 21. triumphatrix est. Crede Sapienti: *Sciui, quomodo
ter non possem esse continens, nisi Deus det: & idcirco
adij Dominum, & deprecatus sum illum, & dixi ex
præcordis meis: Deus patrum meorum, da mihi salu-*

Sympathia
Mariae &
Evlaliae
Artificum
cultura
virgini-
lis.
tuarum assistentem sapientiam. Hæc est diuina Sapien-
tia, quæ virginitatem donauit MARIAE, in cuius
uterum & ipsa delapsa est: *Sicut pluuia in vellente
scendisti, vt saluum faceres genus humanum.* Habet con-
lano vellere virginitas consonantiam. Lana gelu
æstu vritur, fustigatur, oleo perfunditur, pectus
textitur, suspenditur, vt excolatur. Sic culta, sic
cultu gloriosæ EVLALIAE virginitas est.

CRUX EVLALIAE, CRUX status virginitatis.

FORTIS mulier, quam Salomon describit & qua-
rit cap. vlt. Prouerb. *Quæsiuit lanam & linum, &
operata est consilio manuum suarum. Manum suam
ad fortia, & digiti eius apprehenderunt fusum. Gressus
& vidit, quia bona est negotiatio eius.* Negotiatur in la-
næ puræ cultura, quæ in candida virginitate delu-
dat, & circa eius cultum ita se gerit, quasi lanam co-
lat, & pectendo atque nendo circa illam laborat.

Bona hæc negotia non est, quæ fortis mulieris requirit & exigit omnes vires, vt carnis cupiditatem extinguat. Succurrit Cyprianus de Honore pudicit.

Nulla maior est victoria, quam ea qua de cupiditatibus ^{Excitatio laboran-}
refertur. Qui hostem vicit fortior fuit, sed altero: qui li-

bidinem repressit, seipso fortior fuit. Qui inimicum pro-
stravit, externum hostem percussit: qui cupiditatem de-

pressit, hostem domesticum superavit. Malum omne facilius
vincitur quam voluptas, quia illud quidquid est, horri-

dum est, hoc blandum est. Magna victoria quæ Marty-
ris triumpho non cedit, cum & ipsa virginitas glo-

riosum martyrium sit, testante hoc ipsum Ambro-
sio lib. 1. de Virginit. Non ideo laudabilis virginitas,

quia & in Martyribus reperitur, sed quia ipsa Martyres
faciat. Hæc virginitas dabat animos immaculato

Dominico, de quo Theodoricus de Apoldia. Cum
iter faceret, sciretque sibi positas ab hæreticis insi-

dias, cantans & alacer occurrit hostibus. An non,
inquiunt, martyrium pertimescis? Quid faceres, si nos te

ad mortem abripiamus? Quibus ille, Rogarem, inquit,
ne mortem mihi celerem afferretis, sed paulatim singula

membra præscinderetis. Cupiebat similis esse EVLA-
LIAE, qui lilia pro insignibus habet.

"Speculum appensum virginis EVLALIAE
speculum humanæ infirmitatis
& patientiæ.

CUm infirmus doloribus angitur, cum dicitur
pitur & quasi unguibus dilaniatur, è
tripode secum loqui crucifixam EVLALIAM
CHRISTI sponsa vocor, meus sponsus vir dolor
est, & per cruciatus ad eius nuptias accessus datur.
Si mecum vglis admitti, necesse est vt in speculo
mei martyrij te inspicias, & mecum lecto tui do-
ris affixus, flammis febrium & dolorum acerbi-
tem patienter subeas & superes. Benè monet EVL-
LIA: Sic itur ad astra, sic ad nuptias Agni ad-
patet, & datur. Ad hoc speculum EVLALIAE im-
xit se & composuit se Leocadia martyr & virgo
quam Dacianus post gloriosum EVLALIAE mar-
tyrium veniens Toletum, in carcerem tetrum detinuit.
Cum Leocadia in carcere detineretur, repleto
animo equuleos, fustes, unguilas, flammis, & igne
& tandem crucis suspendium quod EVLALIAE
fuerat, & in hac speculatione fuit compassione
tacta, vt formata cruce in lapide, & simul ad-
ta, instar EVLALIAE animam exhalarit. Non fuit
Leocadia sanguinem, & tamen martyr euasit, quod

*Excitatio
agrotan-
tis.*

nam se totam ad exemplum & speculum EULALIAE martyris adaptavit & composuit. Nec dubitandum est, infirmum hominem posse per tolerantiam dolorum & morborum coronam martyrij sibi comparare. Testatur hoc ipsum Chrysostomus Homil. 3. in Epist. ad Thessalonic. *Quid enim, dic queso, cum ardens febris, nempe causer, te intus vexat & urit, & aliorum suadentium excutis incantationem, an non es redimitus coronam martyrij? Qualis EULALIA, talis & Leocadia, talis & anima quae in lecto detinetur, febribus ardet, & doloribus disrumpitur. Disrumpitur Fulgentius Ruspensis, & solum petebat: Domine, da mihi hic patientiam, & postea indulgentiam.*

*Extrema
verba morientis.*

Leuamen columbae gementis in labore
& morbo.

Scinditur aratro terra, & inde spes incipit affulgere futuri fetus ac prouentus. Caro nostra terra est, & quidem illa siluestris tunc colitur, cum morbis acutissimis scinditur & secatur. Ne cultus & cultura terrae nostrae infructuosa sit, accedat etiam firma & certa spes, quam secum affert & importat illa, quae Mater sanctae spei est, & quam salutare in haec verba mos in Ecclesia est: *Salve Regina, Mater misericordiae, vita, dulcedo, & spes nostra salue.* Spes
summa

firmata nostra est, de qua Anselmus libro de Excellentia virginis cap. 6. inquit: *Velocior est nonnisi salus inuocato nomine MARIAE, quam inuocato nomine IESV vnici Filij Dei, & id quidem non ideo fit, quia maior sit & potentior (nec enim ipse magnus & potens eam, sed illa per ipsum, &c.) sed quia Filius est iudicium, & discernit merita singulorum. Inuocato autem nomine Matris, & si merita inuocantis non mereantur exaudiri, merita tamen Matris mereantur ut exaudiantur.* Hæc spes omnium finium terræ, & in mari longinquo cundum Deum est. Hanc firmam & stabilem salutem Bernardus & ipse infirmus in Meditationibus suis, & concludit: *Ex quo est cor meum tuo dulciter inebriatum, guberna illud cum tuo, & in sanguine conferua, & in latere Filij tui colloca. Cor Mariæ gladius pertransiit, & CHRISTI latus mucrone lanceæ perforatum est, & vtrique similis EVLALIAE & EVLALIAE conformis euadit virtute Eucharistia caro, quæ acutis morbis ac doloribus afflicta exercetur, cum Eucharistia memoria viuæ sit qui clavis, spinis & lancea scissus in cruce est.*

Psal. 64, 6. Hæc spes omnium finium terræ, & in mari longinquo cundum Deum est. Hanc firmam & stabilem salutem Bernardus & ipse infirmus in Meditationibus suis, & concludit: *Ex quo est cor meum tuo dulciter inebriatum, guberna illud cum tuo, & in sanguine conferua, & in latere Filij tui colloca. Cor Mariæ gladius pertransiit, & CHRISTI latus mucrone lanceæ perforatum est, & vtrique similis EVLALIAE*

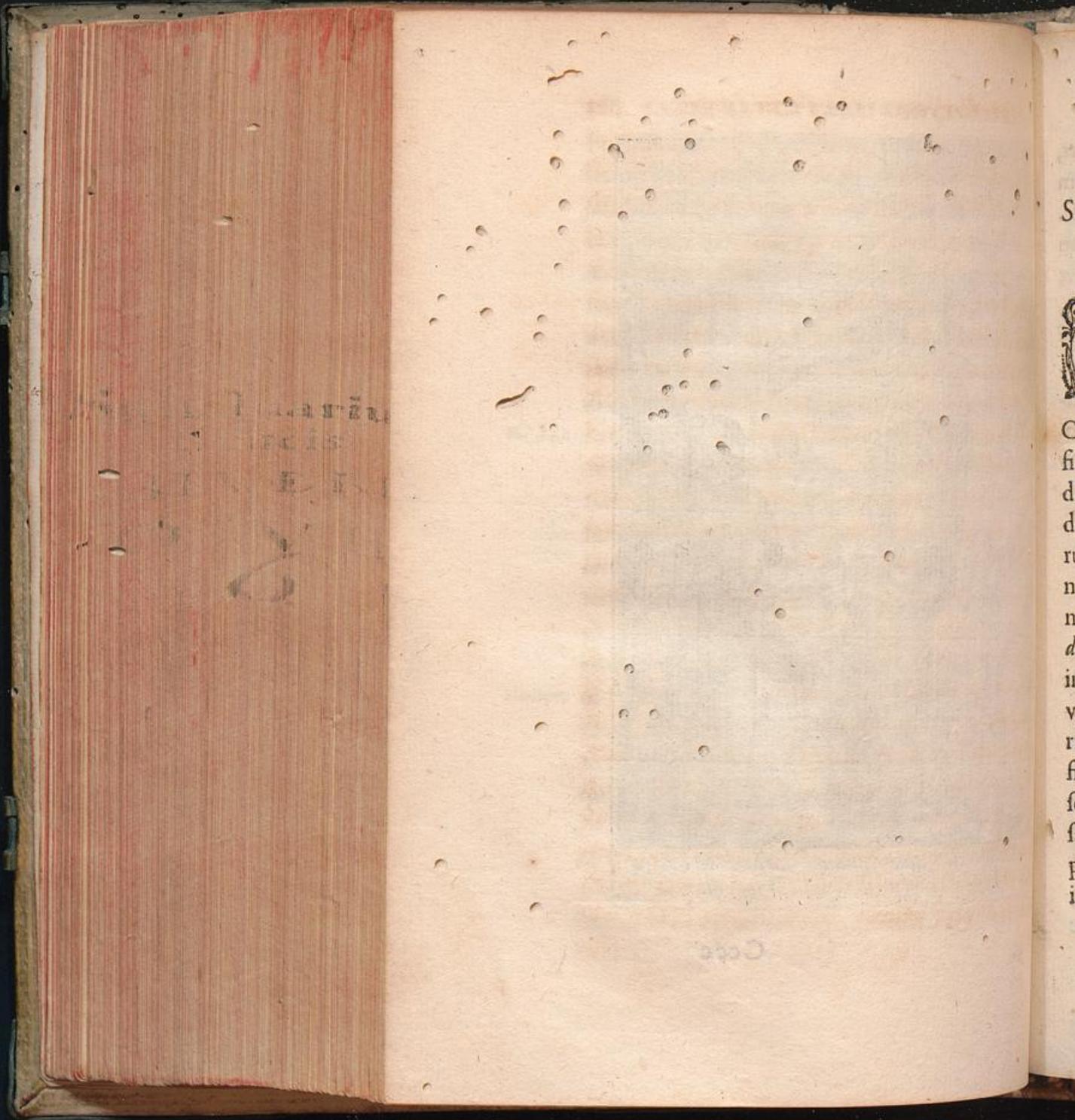
viaticum. & EVLALIAE conformis euadit virtute Eucharistia caro, quæ acutis morbis ac doloribus afflicta exercetur, cum Eucharistia memoria viuæ sit qui clavis, spinis & lancea scissus in cruce est.

Appareat speculum Angelicæ virginitatis & firmitatis IULIA.

*Clælia cęset eques animos iactare viriles :
63. Iulia si certet, illa pedes tris erit.*

Cccc

EMBEEMATICA IMAGO LXIII.
S. IVLIAE VIRGINIS CRUCIFIXÆ
EXPLICATA.

CVM Vandali Carthaginem per tyrannidem occupassent, IVLIA virgo ad Corsicam insulam deducta est. Nautas cum IVLIA venientes Felix tribunus negare CHRISTVM coëgit; coëgit & IVLIAM, quæ tamen fida ac fidelis perstitit: quam ob causam alapis cæditur, crinibus laniatur, vulneribus afficitur, & tandem cruci affigitur. Nautæ circa fidem naufragaerunt: at IVLIA nullum passa est fidei naufragium; nauem suam in tuto posuit, & portum cepit. Fortis mulieris typus navis est. *Facta est quasi navis institoris,* Prou. 31, *de longè portans panem suum.* Nemo est qui nesciat & 14. infitias eat, in laboribus & periculis nauem semper versari. Navis ortum suum à terra habet, si materiam eius consideres: in aliud elementum translata, fit peregrina in mari, & in mari semper versatur, semper peregrinatur, vndis quatitur, fluctibus quassatur, ventis agitur, tempestatibus obruitur, impingit in Syrtes, scopulis inhæret, naufragium etiam in portu sæpè patitur. Fortis mulier IVLIA, cuius

Martyrol.
V. ual.
Petri
Natalis.

ius typus nauis est, quam secum in imagine præ
& ostendit multis periculis expositam virginis
virtute sanctæ Crucis immunem fuisse, & eandem

*Sympatonia
Maria &
Iulia &
tisticum il-
lusa vir-
ginitatis.
Pro. 31,
14.*

Regina cunctarum Virginum MARIA est, quæ
CHRISTVS pateretur, iuxta crucem ipsa stetit,
sanctam virginitatem sub umbra crucis custodit
ac custodiendam ostenderet. Illa, illa facta est, quæ
nauis insitoris, ad cuius exemplum nauem suam
LIA composuit atque portauit, maiori quidem
raculo, quam est illud apud D. Augustinum lib.
de Ciuitate Dei cap. 16. *Nauim, qua simulacrum Ma-
rehebatur, multis hominum boumque conatibus inuolu-
lem redditam, vna muliercula zonâ alligatam ad sua pe-
cunie testimonium mouit & traxit.*

CRUX IVLÆ virginis, Crux status virginitatis.

Quamuis antiqua Susanna viro suo conu-
foret, ita se sanctè & castè gessit, vt eius
men virginitatem sonaret. Liliū sonat glori-
titulus & appellatio Susannæ, & liliū typus vir-
ginitatis est, ac proinde scriptum legimus: *Sicut liliū
inter spinas, sic amicā meā inter filias.* & rursus: *Ego
campi, & liliū conuallium.* Quanti laboris sit, vir-
ginitatis nomen periclitari, vel ipsa Susanna testis

Cant. 2, 2.

Cant. 2, 1.

quæ cum à lasciujs senibus vim & violentiam in portuario patèretur, ingemuit & exclamauit: *Augustia* Eccl. 13, 1.
sunt mihi vndique. Et quidem, cum vetus ac senex, homo singulis virginibus adsit, ad lapsum vrgeat, & ad ruinam impellat, semper IULIA, semper Sufanna, semper lilium virginitatis vim patitur, ac Excitatio laborantis.
 semper necesse est clamare & drare: *Domine vim patior, responde pro me.* Isai. 3, 14. Quapropter in illo libro quem ad sacras Virgines dedit Augustinus scribit: *Dominica virgo, ob extinguendas libidines, vel omnes lasciuia flammæ, ieiunijs & abstinentiæ debet operam dare, orationibus diu noctuque insistere, si cupit & laqueos diaboli insidiantis euadere, & ad promissa virginitatis præmia peruenire.*

Speculum appensum virginis IULIÆ, speculum humanæ infirmitatis & patientiæ.

NE despondeat æger animum, proponat sibi virginem IULIAM è cruce sua loquentem: Bono animo esto æger, per exilium ad patriam, per maria ego ad portum veni, & tu similiter venies. Pœna exilij infirmitas est, quam meditatio & contemplatio patriæ cælestis leuata & facilem reddit. Maris æstus morbus est, certa portus expectatio excitat nauigantem, animat laborantem. Post mole-

Excitatio
agrotan-
tis.

stam nauigationem gratior portus est, & post laboriosum exilium iucundior redditur patria. Bene Gorgorius 3. Parte Pastor. cap. 13. *Dicendum est agrorum celestem patriam suam esse credunt, necessario in locis illis res velut in aliena patiantur.* Morbos quidem ac labores in patria aliena patiebatur S. Catharina Senensis mortique iam vicina, sicut eius Historia narrat, cum videret Fratres de sua infirmitate morteque nimis sollicitos, instar alterius IULIAE erupit in hanc vocem: *Non debetis, filij charissimi, de meo tantum contristari, imò potius congaudere mecum: sed congaudetis mihi, quia dimitto locum poenarum, & requiescendum in mari pacifico Deo aeterno.* Mare pacificum Deitatis, & Trinitatis mysterium, quod erat desiderio venerabili Annæ de S. Bartholomæo, & in eo requieuit ipso die sanctissimæ Trinitatis, cuius dictissima erat. Eo die feliciter nuper obiit chara materis Teresiæ filia, quæ & claret miraculis. Claret facta patens vna & altera prole, vna & altera Anna de IERV, & Anna de S. Bartholomæo, non sicut eius atque olim Esther *assumpsit duas famulas, & per vnâ quidem innitebatur, quasi præ deliciis & teneritudine corpus suum ferre non sustinens; atque famularum sequebatur dominam, defluentia in huiusmodi vestimenta sustentans.* In vlnis & brachiis Annæ

Extrema
verba mor-
vientis.

Esther 15,
5.

S. Bartholomæo nimia tenēritudine corpus suum
ferre non sustinens S. Tereſia, obiit, ſequebatur Ma-
trem mater Anna de IESU, ſacrum Ordinem glo-
riose in terris ſuſtentans. Glorioſa trias, Tereſia, &
vtraque Anna quieſcens in pelago diuiniffimæ Tri-
nitatis. Non itur ad illud mare pacificum, niſi per
ſæuum pelagus, quod IULIA virgo tranſiuit. Sæuum
laborum & ſimul morborum pelagus trahere prius
debemus, vt ad illud tranquillum & ſerenum Di-
uinitatis mare perueniamus. CHRISTVS ipſe de ſe
dicit: *Veni in altitudinem maris, & tempeſtas demerſit* Plal. 68, 3.
me. Emerſit tamen cruce ſua, rate vectus & inue-
ctus in ſecuriſſimum portum, & ſimul in mare pa-
cificum, vbi nullus eſt morbi æſtus, nullus afflictio-
nis fluctus, nulla mortis tempeſtas, nullum ſubmer-
ſionis periculum.

Leuamen columbæ gementis in labore
& morbo.

NAuigamus omnes dum viuimus, & dum æ-
grotamus, in ſcopulos maris incidimus, &
quidem reducti in tantum vitæ diſcrimen nauigan-
tium more, clamemus, & MARIAE opem pariter
imploremus, dicamufque: *Ad te clamamus exules filij*
Eua. Adiungit ſe Bernardus morbo afflictus claman-
tibus,

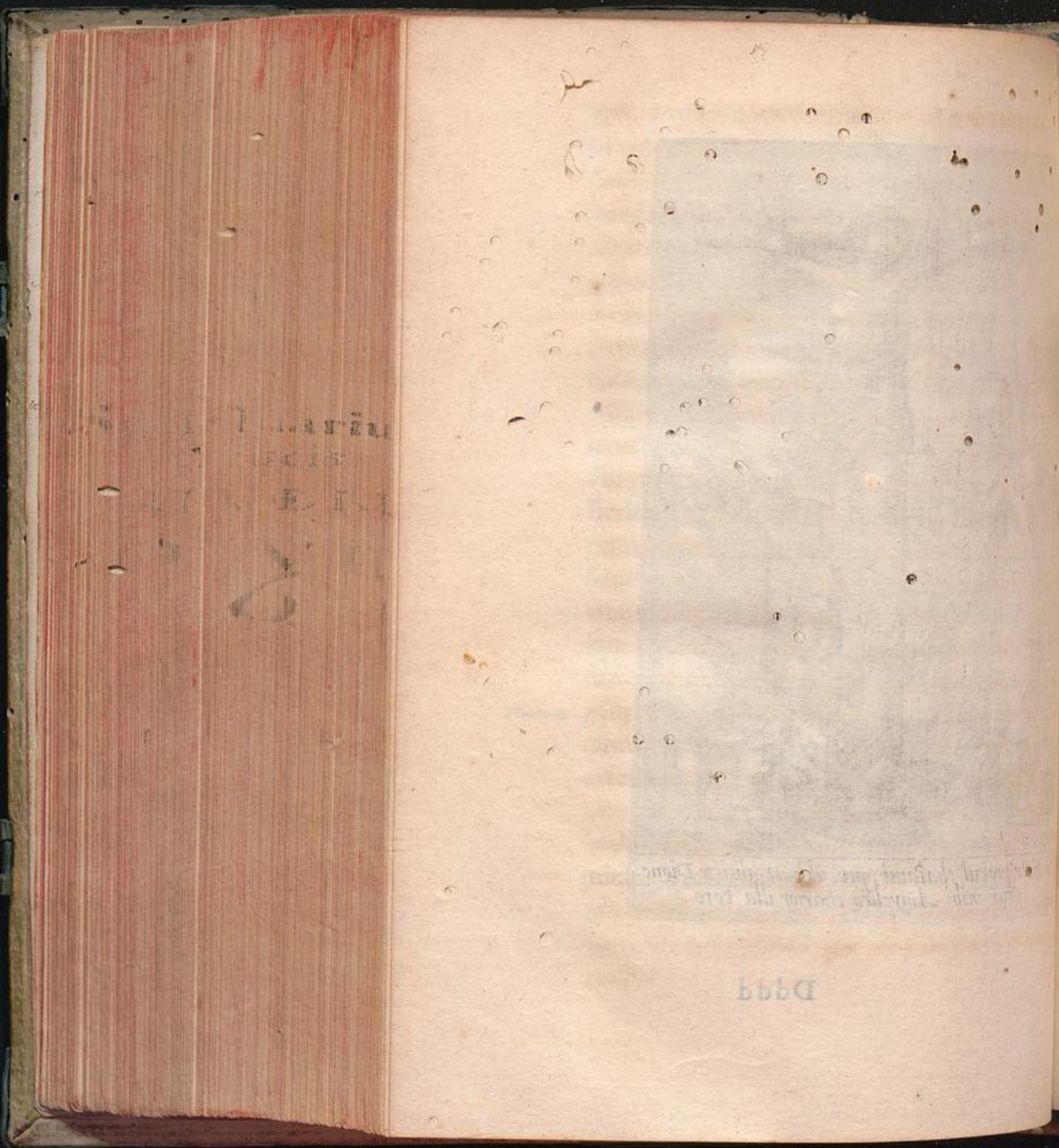
tibus, & in has voces prorumpit: *Clamamus ad te, Deus, qui leuasti nos à facibus peccatorum, quæ nos consolari in tribulationibus vagientes, lactas paruulos esurientes. Clamamus. Quare non clamaremus, Domina? qui vulnera sustinere plagas sentimus, qui inimicis vndique circumdamur. Clamamus angustiati, miseris infinitis oppressi.* Resonat terra echo, & missos ad se clamores remittit & recitat: in mari echo non est, & susceptas in se vocem admittit, nec remittit. Cùm in morbis & laboribus repellit mundus clamores, recurramus ad MARIAM, vbi repulsa non est, vocem edamus in mari, & cum Ecclesia dicamus: *Ad te clamamus.* Hæc vox laborantium & ægrotantium, hic clamor incidentium scopulos est, vt tantis exempti periculis, humanæ vitæ navigationem iam cœptam prosequantur, & tuto ac securo portu nauem suam collocent & constituent: nauem, inquam, suam de terra in cælestem *viaticum.* panem cælestem portantem, quem extremè laborantes & ægrotantesque acceperunt, nauigarunt, & cælestem portum tenuerunt.

Appareat speculum exultæ virginitatis & innocentie
mitatis BENEDICTA.

64. *Este procul thalami; procul hinc absiste Dione:
Cruce mihi Amyclæo charior illa toro.*

Dddd

F. I. I. I.

8

... in ...

bbd

S. I.

enir
mir
vir
cru
qu
vll
est
em
dic
qu
om
vir
ait
mi
du
fe

EMBLEMATICA IMAGO LXIV.

S. BENEDICTÆ VIRG. CRUCIFIXÆ
EXPLICATA.

SANCTA BENEDICTA virgo in agro Se-
sonico virginitatem suam illustri crucis
martyrio decoravit. *O quam pulchra est*
casta generatio cum claritate! immortalis est
enim memoria illius, quoniam nota est apud Deum & ho-
mines. Hæc species & pulchritudo in BENEDICTA
virgine splendet, quæ tota pura & munda in ara
crucis comparet. Nota virgo Deo, nota hominibus,
quam non obscurat nec obumbrat labe vlla, nec
vlla labis suspicio. Symbolum virginitatis lilium
est, quod in se candorem habet, & odorem suavem
emittit. Consonantiam habet cum lilio, quæ can-
dida in cruce apparet, & simul BENEDICTA est,
quæ benè apud omnes audit, de qua dicunt benè
omnes, benè loquuntur. Quanti pendentia sit bona
virginitatis opinio, vel ex hoc intelligi potest, quod
ait Ambrosius lib. de Instit. virg. cap. 6. *Maluit Do-*
minus omnes de sua generatione, quam de matris pudore
dubitare. Verè Iuditha Maria, de qua scriptum es-
se legimus: *Erat autem eleganti aspectu nimis. Et erat*

Martyrol.
Maurolin.
Abbar.
Modan.

Sympathia
Maria &
Benedicta
Artificum
laudabilis
virginita-
tis.

Iudith 8, 7.

Dddd 2 hæc

hæc in omnibus famosissima, quoniam timebat Dominus
valde, nec erat qui loqueretur de illa verbum male.

Non solum hoc, sed & illam omnes pariter benedi-

cebant, cui nomine omnium dixerat olim Ori-

Iudith 7,
23.

*Benedicta es tu filia à Domino Deo excelsò præ omnibus
mulieribus super terram. Benedictus Dominus, qui creavit
caelum & terram, qui te direxit in vulnere capitis
principis inimicorum nostrorum: quia hodie nomen tuum
ita magnificavit, ut non recedat laus tua de ore hominum.*

CRUX BENEDICTÆ virginis, Crux status
virginitatis.

Ecclesi. 41,
15.

PRæscribitur viro nobili, ut curam habeat
bono nomine. Quid nobilius, quid splen-

dus virtute virginitatis, quæ soror est Angelorum

& homines in classem cælestium spirituum tran-

fert. Satis rectè Nazianzenus in laudem Basilij
cit: *Eximia res est virginitas & celibatus, atque in*

angelorum nature singularis ordine debet censerì. Accur-

*& Cassianus lib. 6. Institut. Monastic. Nulla virtus
tam propè carnales homines spiritualibus Angelis imitari*

ne conuersationis æquantur, quàm merito & gratia cele-

Excitatio
Laboran-
tis.

*stis, per quam adhuc in terra degentes, habent, secundum
Apostolum, municipatum in celis, quem deposita corruptio-*

la carnali habituros Sanctos promittitur in futurum.

iam in carne fragili possidentes. Quid nobilius, quid illustrius virginum & Angelorum Reginâ? Hæc tanti nomen suum fecit, vt in gratiarum actionem pro illo modulata in montanis sit: *Magnificat anima mea* Lec. 1, 47. *Dominum, & exultauit spiritus meus in Deo salutari meo. Quia respexit humilitatem ancillæ suæ; ecce enim ex hoc beatam me dicent omnes generationes: quia fecit mihi magna qui potens est, & sanctum nomen eius.* Ditauit MARIAM Deus virginitate, ditauit donis, donauit nomine. Nomen virginis donum Dei est, & idcirco adscribitur Deo & diuino eius nomini: inquit enim, *& sanctum nomen eius.* CHRISTVS in cruce patiens sibi nomen acquisiuit, acquisiuit & MARIA. *Cum* Cant. 1, 12. *esset Rex in accubitu suo, nardus mea dedit odorem suauitatis.* Cum Rex in lecto crucis accumberet, nardus Mariana simul bonæ famæ iucundum misit odorem. Quæ ergo Mariana es, *curam habe de bono nomi-* Eccli. 41, 15. *ne.* Vbi cura, crux ibi appareat necesse est: & quidem sine cruce virginitas tuta non est, cruce insignita virgo secunda, & simul illa ore omnium BENEDICTA proclamatur, & applausibus excipitur.

Speculum appensum virginis BENEDICTAE
speculum humanæ infirmitatis
& patientiæ.

VOcatur ad speculum æger, & monetur ut
speculo appenso formam humanæ nuditi-
Iob 17, 21. inspiciat, & dicat: *Nudus egressus sum de viro matris
meæ, & nudus reuertar illuc.* Reuertitur in terram
 lam, quæ spinas & tribulos generat. Et quidem ter-
 ra nostra mortalís, cum primæ subiaceat male-
 ctioni, spinas & tribulos gignit, infirmitates facit
 cet & morbos, qui hominem agrotantem pun-
Psal. 31, 4. vnde & infirmus Dauid: *Conuersus sum in arborum
mea, dum configitur spina.* Noñit patientiæ virtus
 flores tribulos, in rosas conuertere spinas. Conuertit
 & illa, quæ cum esset languida & patiens, assisten-
Cant. 2, 3. tibus sibi dixit: *Fulcite me floribus, stipate me rosas,
quia amore langueo.* Languebat in cruce CHRISTUS
 & ita languebat, ut spinis & tribulis pungeretur
 mul & coronaretur, nihilominus eius humanitas
Cant. 1, 16. ait, *Lectulus noster floridus.* Hic lectus, hic thorus
 BENEDICTAE sponsæ est, & eius animæ, quæ cum
Excitatio agrotantis. CHRISTO laborat & infirmatur, & virtute suæ pa-
 tientiæ ardentes febres quasi rosas & flores centum
 memor sancti martyris Tiburtij, qui pavimentum candidum

candentibus stratum carbonibus nudis pedibus calcavit, & cum se signo sanctæ Crucis munivisset, per prunas nudis gressibus incessit. Dum incederet, conuersus ad Tyrannum ait: *Disce ex hoc solum esse Deum, quem Christiani colunt: prunæ enim mihi flores videntur.* Magnum assistentis diuinitatis argumentum est, cum prunæ vertuntur in flores, & febres arden-tes rubeas commutantur in rosas, quas fert omni tempore, etiam brumali, patientia.

*Extrema
verba me-
riensis.*

• Leuamen columbæ gementis in labore
& morbo.

HÆc laborantis & ægrotantis consolatio est, vt prorumpat in alta aliquando suspiria, interdum sub onere, quam patitur, infirmitatis, diræ ac duræ mortis furto spoliandus, latrocinioque denudandus gemat, vel etiam fleat. Prouidit autem Deus laborantibus & ægrotantibus de gloriosa cæli Regina, quæ suspiria, gemitus & fletus miserorum excipiat. vnde & miseri dicunt: *Ad te suspiramus gementes & flentes in hac lacrymarum valle.* Benè in suis Meditationibus Bernardus æger: *Suspiramus de tam bonæ Matris absentia; venire ad te Domina cupientes. Suspiramus ad te, videre Filium tuum affectantes.* Rogat: *Quis ergo ad te, Domina, non suspirabit? Amore suspi-*

ramus

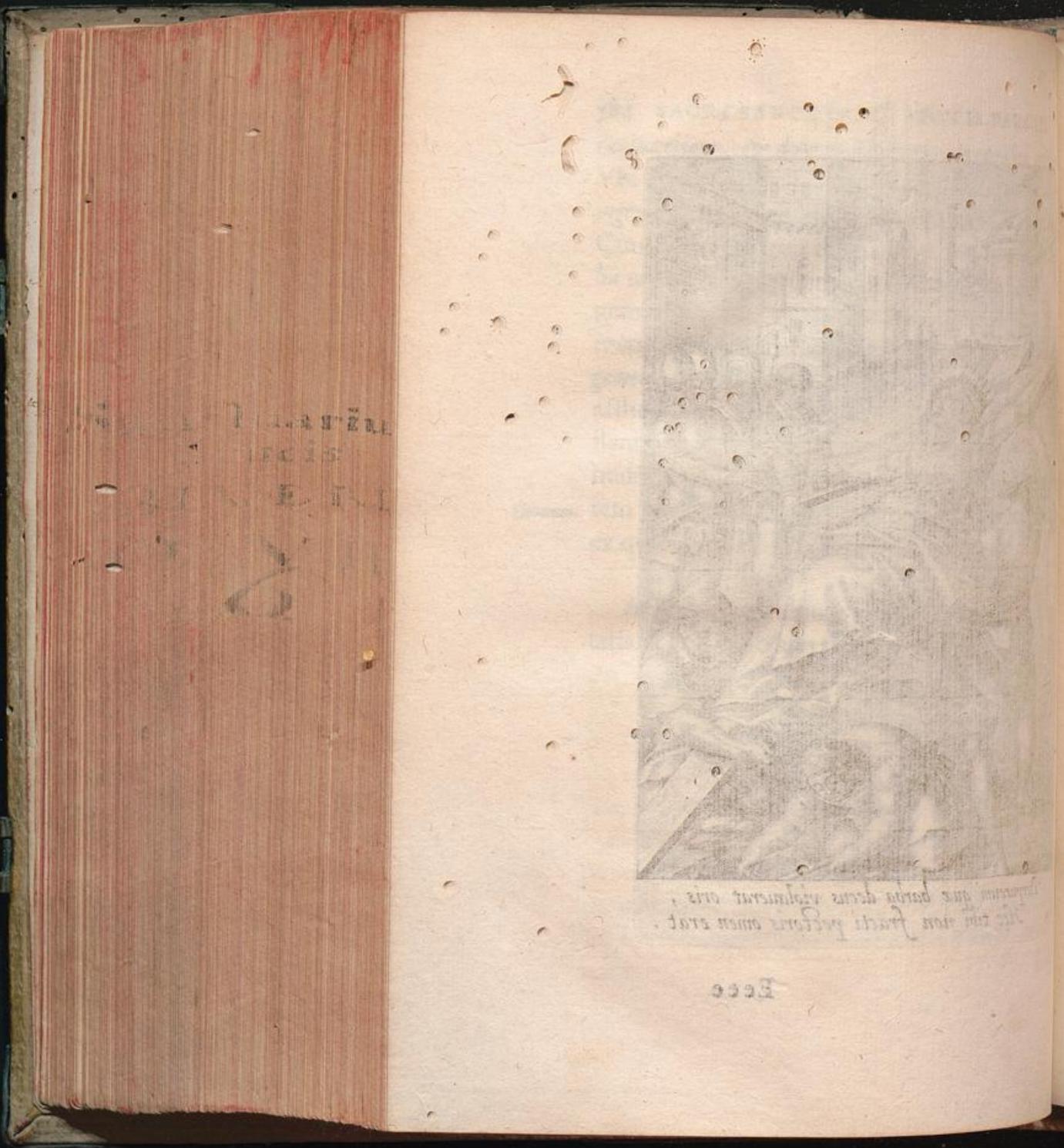
rampus etiam, & dolore. Undique nos angustia premens
 Vbi MARIA abest, adest gemitus. Vbi non est
ingemiscit egens & ager, teste cap. 30. Ecclesiasticus
 Cum autem dixerit ipse cap. 27. *Volatilia ad sibi similia*
conueniunt, conueniet sacra columba MARIA,
 gemat in morbo & labore columba, & flens & g
 mens adiungat se Ecclesiæ, & dicat: *Ad te suspiran*
gementes & flentes in hac lacrymarum valle. Hæc
 afflictorum, qui solatium suspirantes, gementes
 flentes quærunt apud eam, quæ primam ex
 maledictionem, & eius loco benedictionem salu
vaticum. rem attulit, & contulit benedictum illum panem
 ex quo vita nostra æterna pender.

Appareat speculum virilis virginitatis & infirmitatis
 tatis WILGEPHORTIS.

65. *Purpureum quæ barba decus violauerat oris ,
Hæc tibi non fracti pectoris omen erat .*

Eeee

...
...
...
...

...
...
...

Esce

EMBLEMATICA IMAGO LXV.
S. VVILGEPHORTIS VIRGINIS
CRUCIFIXÆ
EXPLICATA.

ANCTA WILGEPHORTIS virgo, Regis Molan. ad Vfuard. Martyrol. Portugalliæ filia, pro defensione Fidei & pudicitia decertans, à CHRISTO crucifixo & simul deformato postulauit, vt se-

ipsam deformaret, ne ad humanas nuptias expeteretur. Pro voto ac desiderio suo res accidit: tota barbata comparuit, & in CHRISTVM deformatum totam seipsam transtulit & transformauit. Filia Regis erat, quæ cultum non quærebat externum. *Omnia gloria eius filia regis ab intus.* Pfal. 44. Quid simile refert Gregorius 14. lib. 4. Dialogor. cap. 13. Gothorum namque temporibus Galla huius urbis nobilissima puella, Symmachi Consulis ac Patritij filia, intra adolescentiæ tempora marito tradita, in vnius anni spatio est eius morte viduata. Quam dum, feruente mundi copia, ad iterandum thalamum & opes & etas vocaret, elegit magis spiritalibus nuptiis copulari Deo, in quibus à luctu incipitur, sed ad gaudia æterna peruenitur, quàm carnalibus nuptiis subiaci, quæ à lætitiâ semper incipiunt, & ad finem cum luctu

Eccc 2 ten-

tenent. Huic autem cum valde ignea conpersio corpore
 inesset, ceperunt Medici dicere, quia nisi ad amplexum
 riles rediret, calore nimio contra naturam barbas esset
 bitura, quod ita quoque factum est. Concludit Grego-
 rius: Sancta mulier nihil exterius deformitatis timuit,
 que interius sponsi celestis speciem amavit; nec verius
 si hoc in illa scedaretur, quod à celesti sponso in ea non
 retur. Non est viduitas, & multò minus non est
 ginitas vera, quæ externam speciem, quæ externam
 curat ornatum. Rationem reddit Cyprianus lib.
 Bono pudicit. Pudicitia nihil ornamentorum querit,
 cuius suum ipsa est. Hæc nos commendat Domino, commo-
 CHRISTO, beata ipsa, & beatos efficiens apud quos
 bitare dignatur, quam numquam accusare possunt, nec
 eam habuit, nec qui eam non habuit, venerabilis
 hostibus suis, dum illam multò magis mirantur, quam
 lam expugnare non possunt. Et quidem mirabile est
 quod cum B. MARIA adesset CHRISTI passioni,
 summa hostilitas foret in eius crucifixum Filium
 ter hostiles incursus iuxta crucem firmiter virili-
 que consisteret, hostibus ipsis venerabilis & admi-
 bilis. Qui WILGEPHORTEM videt, corde & animo
 viraginem MARIAM videt: imò & CHRISTUM
 sum, qui in vtraque erat, in vtraque latebat. Non
 solum Christiano Paulo licet dicere de se, *Virgo*

Sympathia
 Maria &
 Wilge-
 phoræ
 Artificum
 virilis
 virgini-
 tatis.

Gal. 2, 20.

iam non ego, viuit in me CHRISTVS. Sanctorum, ac
 Sanctarum singulis affirmare fas est; Viuit in me
 CHRISTVS. CHRISTVS igitur, quem in anima sua
 sacratio WILGEPHORTIS occultauerat, foras in cru-
 ce per amorem virginitatis emisit, & simul ostendit,
 virginitatem esse debere virilem. Huc pertinet quod
 ait Bernardus de Modo bene viuendi, Serm. 9. Ani-
 mus in corporis gestu apparet: gestus corporis signum est
 mentis: gestu corporis animus proditur.

CRUX VVILGEPHORTIS virginis, Crux
 status virginitatis.

Feminae cultrices curiosae sunt vanae suae pul-
 chritudinis: quam si natura negauerit, vel do-
 natam iam abstulerit, extremum esse laborem arbi-
 trantur. *Mulierem fortem quis inueniet*, quae tam forti
 animo sit, vt formam pulchritudinis suae parui faciat
 & contemnat? Fortis virgo non est, cui propria spe-
 cies placuerit: nec refert illa in se sponsum virgini-
 tatis, qui cum speciosus forma praefiliis hominum
 esset, seipsum in passione sua deformauit. Haec mu-
 lier vana est, & quidem de illarum numero, quae
 curantes speciem suam, non attendunt crucifixum,
 sicut lib. 6. Reuelat. S. Birgittae cap. 52. Virgo Dei Ma-
 ter aduertit. *Verè tales mulieres*, inquit, *non considerant*

faciem eius, quando stetit viuus & mortuus, in cruce
 guineus & pallidus de pœnis, nec curant de opprobriis
 quæ ipse audiuit, nec de morte contemptibili quædam

Excitatio
 laboran-
 tis.

Fortis virgo quæ vsurpat verba Augustini lib.
 Confess. cap. 34. Pulchras formas & varias, nitidas
 & amœnos colores amat oculi. Non teneant hæc carna
 meam; teneat eam Deus qui fecit hæc bona, sed ipse est
 num meum, non hæc. Fortis virginitas, quæ totas ve-
 les Agnetem & Agatham reddidit, quarum Eccl.
 siasticum Officium quasi de viro Martyre legitur
 cantatur. *Beatus vir, qui non abiit in consilium
 rum.* Displicuit vtraque mundo, placuit Deo.
 pudicitiam diligit, sed talem, qualem de Singula-
 ritate Clericor. Cyprianus describit: *Pudicitia
 ornatur solo pudore; benè tunc conscia de pulchritudine
 improbis displicet.*

Psal. 111.

Speculum appensum virginis VVILGEPHORI
 speculum humanæ infirmitatis
 & patientiæ.

Cælestes nos esse cupit & optat Paulus Apo-
 stolus, qui cum esset ipse cælestis, accepit
 oraculum, *Virtus in infirmitate perficitur.* Et quæ-
 ritu cælesti, quando laborat & ægrotat homo,

2. Cor. 12,
 9.

2. Cor. 12,
 10.

eodem Apostolo dicit: *Cum infirmor, tunc potens*

Ostendat se virum, aget, & in carne sua infirma ^{Exc.atio}
 animos viriles gerat. Fateatur ipse de se, quod de se ^{agr. an-}
 factus est CHRISTVS: *Spiritus quidem promptus est,* ^{Matth. 16,}
caro autem infirma. Caro infirma spiritum non debi- ^{4b}
 litabat, robustus potius spiritus carnem debilem ex-
 citabat. Hoc ipsum accidere solet aegro, cui verè di-
 cere licet: *Vivo ego, iam non ego, vivit in me* CHRI- ^{Gal. 2. 20.}
 STVS. Rectè Ambrosius in Psalm. 37. *Noli ergo time-*
re carnis infirmitatem, quia sanctus, cum infirmatur, po-
tentior est. Potentior sanè, robustior & virilior in le-
 cto crucis WILGEPHORTIS visa est, & quisquis eam
 imitari lecto affixus cupit, *cor suum dabit in similitu-* ^{Eccli. 37,}
dinem picture. Dabat & aptabat cor suum in simi- ^{28.}
 litudinem præsentis imaginis sancta virgo Elisabe-
 tha, quæ inter morbos & dolores acutissimos tota
 virago, Wilgephortis mystica apparuit, sicut eius ^{11. 10. 0. 2}
 historia tradit. Hæc virgo & simul virago sorores è
 lectulo doloris sic affata est: *Nolite mirari, charissima,* ^{Extrema}
super infirmitatibus meis, sicut homines imperiti; neque ^{verba mo-}
diffidatis gratie Dei in me, propter castigationes eius quas ^{riciens.}
sustineo, & sæpè sustinui in medio vestri. Conscientia mea
bona est apud Dominum, & certissimè agnosco, quòd per
ea quæ patior, preparat & ornat coronam meam Dominus
in regno suo. Hanc coronam in cruce & per crucem
 WILGEPHORTIS sibi promeruit, & eandem affixa
 lecto

592 SACRI SANCTUARI CRVCIS PARS III.
lecto virilis Elifabetha in doloribus & morbis
rebatur.

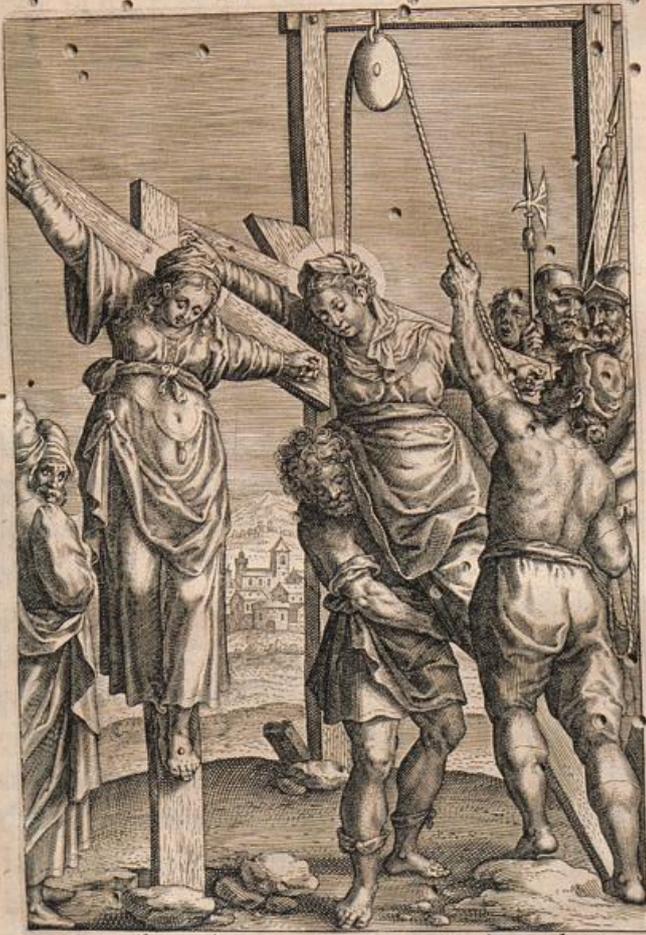
Leuamen columbæ gementis in labore
& morbo.

VIS in oculis Reginae gloriosa est, ad quæ
currit & recurrere docet Ecclesia ægros, cu
ait: *Eia aduocata nostra, illos tuos misericordes oculos
nos conuertere.* Recurrit Bernardus æger, & in Me
rationibus inquit: *Cur non offertis vos oculis Virg
si vultis perfectam recipere medicinam?* Præfert in
tu & oculis gloriosa Regina, quanta virgo & quæ
virago sit, & habet hanc vim, vt animas in ca
infirma degentes, robustas ac viriles efficiat, no
datque per omnia similes WILGEPHORTI, qu
dum in cruce laborat, vsurpat vocem Apostoli, *Ca
inferior, tunc potens sum;* & addit, *Virtus in infir
tate perficitur.* Hæc virtus Eucharistiæ, & simul Ma
RIÆ est, vt cor humanum confirmet, & pecc
infirmitatem reddat omnino virile.

Appareat speculum consensus virginalis & ma
mitatis MARTHA & MARIA.

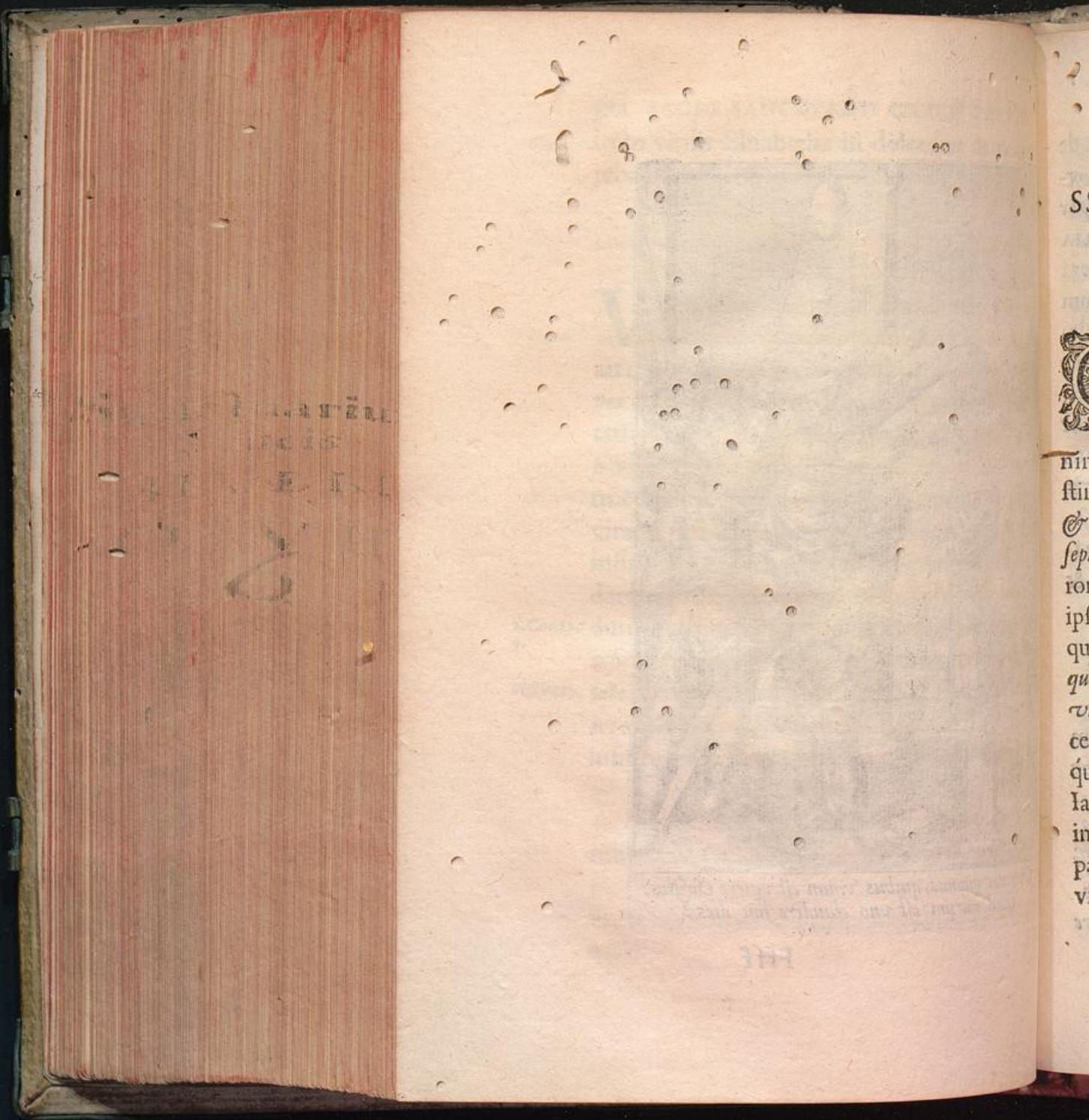
2. Cor. 12,
9.

Viaticum

Concordes animas, quibus vnum est viuere Christus,
66. Quid mirum est vno claudere fine dies?

Ffff

SS
S
nin
stin
Et
sepa
ron
ip
qu
qu
ce
qu
la
in
pa
vi

EMBLEMATICA IMAGO LXVI.
SS. MARTHÆ ET MARIÆ
CRUCIFIXARVM
EXPLICATA.

OMPARENT MARTHA & MARIA, am-^{Mencog.}
 bæ sorores, ambæ virgines, ambæ Spiritus sancti sponsæ, quæ pro defensione Fidei & virginitatis suæ constantes & unanimes mortem crucis subierunt. Satis benè Augustinus Serm. de Laudibus Crucis exclamât: *Grande & profundum mysterium Crucis, & ineffabile atque inseparabile vinculum charitatis.* Mira res est, quòd sorores illæ duæ, MARTHA nimirum & MARIA, in ipsa præsentia CHRISTI dissenserint inter se, cum querula MARTHA dicat, *Domine, non est tibi cura,* ^{Luc. 10,}
quòd soror mea reliquit me solam ministrare? Dic ergo illi, ^{40.}
ut me adiuet. Necdum CHRISTVS exaltatus in cruce fuerat, cuius virtute vinculum puritatis, nexuque charitatis inter sorores duas intercessurus erat. Iam ergo virgines inter se MARTHA & MARIA, intercedente passionè, conuenerunt, quarum vna pax est, vna crux virginitatis & pudicitia. Vbi vna virginitas, & vna pudicitia est, deesse animorum &

voluntatum consensus nequit. Equet Cyprianus
Bono pudicit. *Pudicitia, inquit, est honor corporum
namentum morum, vinculum pudoris, fons castitatis,
domus, concordie caput.* Regina virginum Maria
secum & in se MARTHAM & MARIAM compe
est, in cuius honorem & gloriam, cum in ca
assumitur, MARTHAE & MARIAE Evangelium
gitur & cantatur, & simul ostenditur, sorores
aliàs inter se dissidentes, in vna eademque virg
tate conuenire facile posse. Conueniunt inter
MARTHA simul & MARIA, quarum idem am
est, eadem passio, quæ verè illas germanas for
fecit. Cùm CHRISTVS crucifixus est, adfuit M
RIA, MARTHA defuit: iam verò crucifixo Chri
sto, duæ sorores MARTHA & MARIA infra
affixæ cruci assistunt.

*Sympat^a
Maria &
sororum
virginum
Artificum
vniuers
virginali
lis.*

CRUX MARTHÆ & MARIE, Crux status
virginitatis.

CHRISTVS, qui MARTHAM & MARIAM
composuit in Euangelio, suggessit S. Birg
lib.6.cap.65. quid facto opus esset, vt in vnam
demque personam MARTHA & MARIA conue
rent. *Qui perfecta desiderat esse Maria, debet præ
Martha laborando corporaliter; & scire debet præ*

*Excitatio
laboran
tis.*

sistere desiderii carnis, & tentationibus diaboli obviare,
 & postea potest cum deliberatione ascendere ad gradum
 MARIAE. Qui enim non est probatus & tentatus, &
 qui non vicerit motus carnis suae, quomodo potest iugiter
 caelestibus inhaerere? Hoc ipsum mysterium indicat
 proposita imago, in qua cruci affixa MARIA quie-
 scit, MARTHA verò in crucem assumpta ascendit,
 vt MARIAE gradum & quietem attingere queat.
 Quàm bonum & quàm iucundum, habitare sor-
 res in vnum! *Virgo cogitat quae Domini sunt, vt sit san-* 1. Cor. 7.
cta corpore & spiritu. Ad hoc vt sancta corpore sit, la-
 borat, & desiderii carnis reluctatur; & vt sit sancta
 simul spiritu, caelestibus continuò inhaeret. Cùm re-
 luctatur, MARTHA efficitur, *Qui sunt CHRISTI,* Gal. 5, 24.
carnem suam crucifixerunt cum vitio & concupiscentiis.
 Cùm autem adhæret caelestibus virgo, confixa est
 instar Apostoli, qui dicit: *CHRISTO confixus sum* Gal. 2, 16.
cruci. Consensus virginalis MARTHAE & MARIAE
 planè consistit in eo, vt virgo carnem suam cruci-
 figat, & spiritum suum CHRISTO affigat, quiescat,
 & gloriatur in consortio eius qui dicit: *Mihi autem* Gal. 6, 14.
absit gloriari, nisi in cruce Domini nostri IESU CHRISTI.

Speculum appensum virginum MARIAE
& MARTHÆ, speculum humanæ
infirmi-
tatis & patientiæ.

Respondent sibi virginalia specula appensa
MARIÆ scilicet & MARTHÆ, in quibus
corporis & animæ effigies exprimuntur. Caro
anima germanæ sorores sunt: carnem MARTHÆ
MARIA animam repræsentat. MARTHA sollicita
est, nec quiescit; MARIA verò curis omnibus
nuntians, ad pedes CHRISTI confugiens, sepe
quiete fruitur. Hæc in omnibus seruanda forma,
si caro sollicitata morbis nesciat seruare quietem,
illam quærat apud CHRISTVM anima, inueniam
teneat. Et quidem cum MARIA Dei mater è vita
abiit, in eius infirmitate eluxerunt MARIA & MAR-
THA, vt in lecto laboraret, & in CHRISTO requie-
sccret, ac proinde in Assumptionis honorem factum
Euangelium MARIÆ & MARTHÆ recitatur. Pe-
lix ager, cui assistunt MARTHA & MARIA, dicitur
Ioan. 11, 3, que Seruatori: *Ecce quem amas infirmatur*. Præ-
leat infirmæ carni fortis & potens anima, præ-
leat MARTHÆ MARIA. Tunc præualeat, cum o-
iam sanctis operibus, quæ sanus & incolumis ager
præstare poterat, infirmitatem, quam ex diuina vo-

Excitatio
agrotan-
tis.

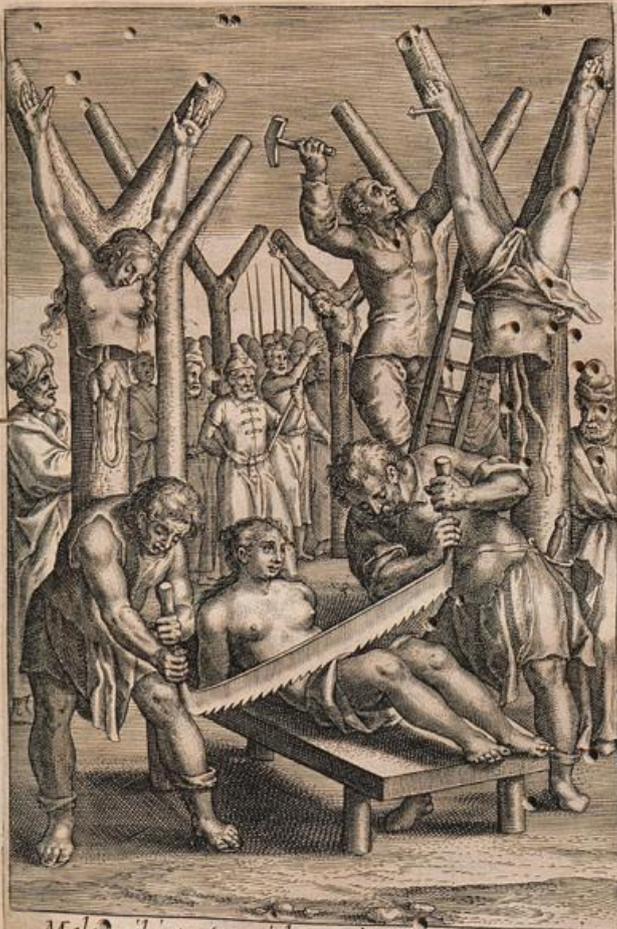
luntate patitur, areponit. Præstat, si Deo places, in lecto agrum otuari, quàm sanum extra lectum negotiari. Vnum certè est necessarium, diuinum, exequi beneplacitum. Et quidem infirmus Iobus, testante D. Chrysofomo, magis Deo gratus extitit, cum plenus vlceribus otiaretur, quàm cum sanus & diues eleëmofynis elargiendis studeret. Ea propter venerabilis Pater Auila Sacerdoti in lecto iacenti scripsit: *Ne quaeso respicias ad id quod faceres si sanus esses, sed cogita potius quàm placiturus sis Deo, si in morbo tuo cum voluntate Dei te conformes. Et si purè, vt equidem reor, Dei voluntatem quæras, quid amplius tibi confert, sanum esse quàm agrum, cum eius voluntas omne nostrum sit bonum? Vbi omne bonum est, ibi regnum, ibi requies nostra est, & idcirco cum oramus, Ad* Matth. 6. 10. *ueniat regnum tuum, consequenter supplicamus, Fiat voluntas tua sicut in celo, & in terra: ex qua quidem voluntate totum bonum nostrum pendet. ynde & B. Martinus iam iam obiturus dixit, Fiat voluntas tua.* Ex. tema verba morientis.

Leuamen columbæ gementis in labore
& morbo.

SORORES duæ, MARTHA videlicet & MARIA, quæ cum fratre suo Lazaro laborabant, cupientes CHRISTVM videre, vt eius veneranda præsentia
omnis

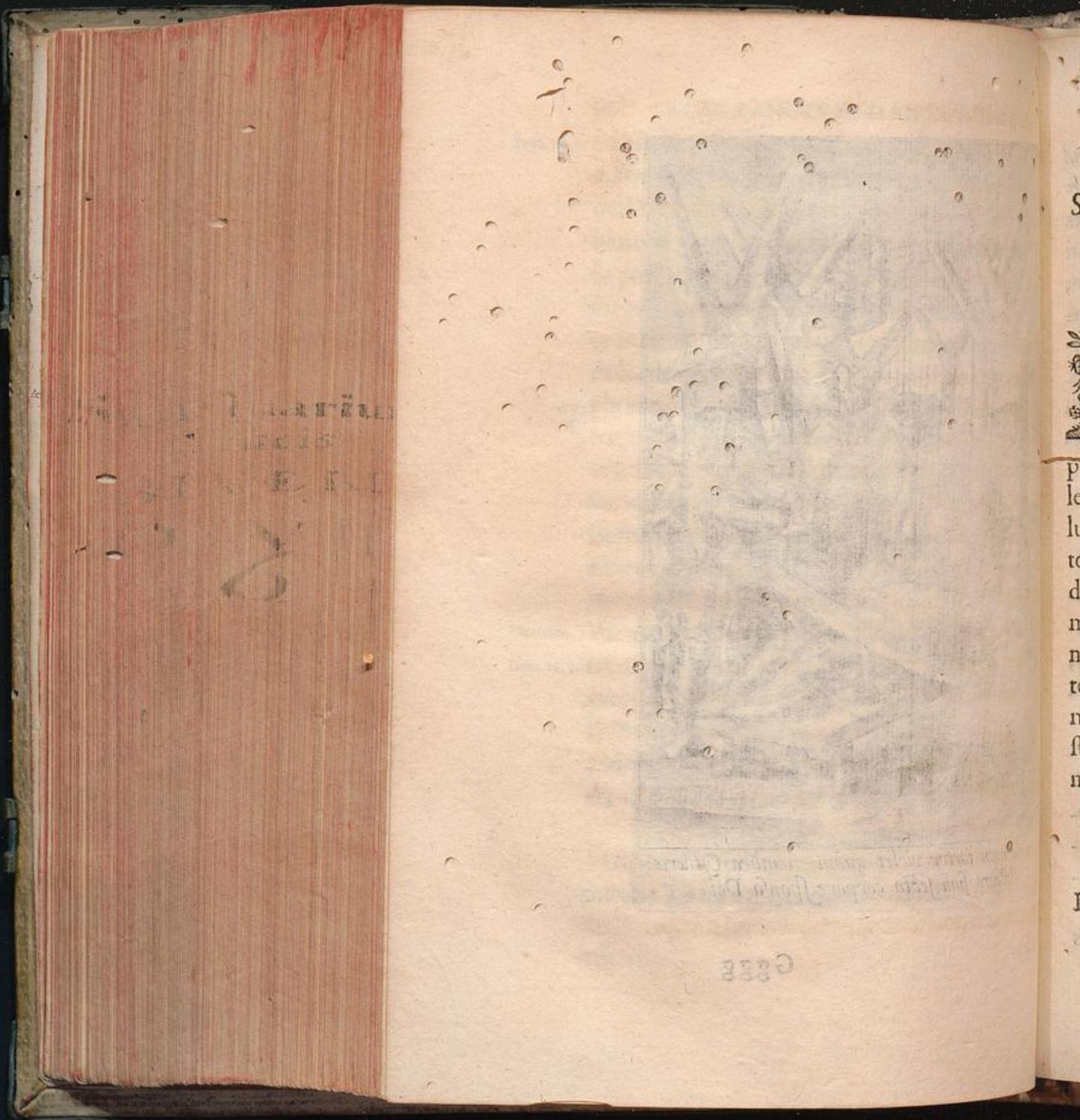
Ioan. 1, 3. *omnis morbus fugaretur, scripserent, Ecce quem me
infirmatur. Et quidem dum miser homo laborat,
malè habet, ductus eodem spiritu quo sorores reg-
bantur, confugit ad eam quæ salus infirmorum est
& postulat: IESVM benedictum fructum ventris tui
bis post hoc exilium ostende. Refert Bonauentura in
ta S. Francisci, quòd cum mulier grauissimis partu
doloribus vexaretur, ex eius consilio recitauit An-
thoniam, *Salve Regina*. Cum illam deuotè enun-
ret, pulchellum infantem enixa est, & simul reci-
ta ad hanc vocem, IESVM benedictum fructum ven-
tui nobis post hoc exilium ostende. Exclamat hoc
Bernardus: *O venter mirabilis, qui potuit capere
uatore!* *o venter laudabilis, qui potuit recipere Ra-
ptorem!* Hunc eundem recipit, qui decumbit,
Viaticum. Viaticum sumit, quiq; accepto sacro Viatico,
Ioan. 11, 3. rat adesse virginem, ac dicere CHRISTO suo: *Ecce
quem amas infirmatur. Respondeat & ipse cum eod-
D. Bernardo: Fructus tuus, Domina. Hunc IESVM
nedictum fructum ventris tui nobis post hoc exilium
de, vt videndo ipsum habeamus.**

Appareat speculum virginalis integritatis & pu-
ritatis TABVLA cum virginibus.

67. *Malo mihi tortor violet quam membra Cytheris:
Integra sum sc̄cto corpore sponsa Dei.*

Gggg

S
pe
le
lu
to
de
m
na
te
m
ft
m
P

888

EMBLEMATICA IMAGO LXVII.
 SS. TABVLÆ ET SOCIARVM
 CRUCIFIXARVM
 EXPLICATA.

ARBVLA gloriosa virgo, soror Simeonis Episcopi, & cum illa ancillæ duæ, in Persia sub Sapore Rege pro seruanda castitate, & simul fide, dissectæ ferris

Metaph.
 Nicephor.
 Vuard.

per medium, crucibus affixæ sunt. Solemnis & celebris virginitatis lex, quam promulgauit Apostolus, vt mulier innupta & virgo penitus indiuisa sit, totam se Deo integram tradat, & seruet. Quamuis dentatis ferris virgines diuidantur, integræ tamen manent, quoniam integritas virginalis nulla externa vi destrui, nulla violentia secari potest, si virgo tenax propositi persistat ac perseueret. Magnum miraculum Eucharistiæ, quæ in specie externa Hostiæ patitur diuisionem, CHRISTVS tamen sub panis & vini formis integer conseruatur.

1. Cor. 7,
 32.

A sumente non concisus,

Non confractus, non diuisus,

Integer accipitur.

Proles ac germina sunt venerabilis Sacramenti Vir-

Gggg 2

gi-

Zacharia
9.
17.

gines immaculatæ. *Quid enim bonum eius est, & pulchrum eius, nisi frumentum electorum, & vinum minans virgines?* TABVLA & sociæ cum virgines

CHRISTI sint, & se hostiam offerant Deo, locum possunt, exterius, earum integritas nulla potentia nulla violentia concidi potest: referunt quippe

*Symphonia
Maria &
virginum
Ar. sicum
integritas
virginis
nalis.*

charitatem, cuius proles ac soboles sunt. Regina virginum Mater tota Eucharistica est, quæ virgo coniugata fuit: ita coniugata, ut esset illa diuina virgo, ut corpore & spiritu integra, & penitus diuisa foret.

CRUX TABVLÆ & sociarum, Crux status virginitatis.

Patitur insidias virginitas, patitur manus violentas, quæ labefactare & destruere eius integritatem conantur. Hæc dura puritatis opprobria ferrarum martyrio non est absimilis, & quidem grauis & molesta, ut CHRISTVS lib. 1. Reuelat. 1. c. 6. dixerit: *Sicut non est mors vlla te ferræ amarior, sic non est supplicium, quo non paties fieri, & secabuntur per medium à diabolo, & cadentur à me.* Vera & perfecta virginitas feris oppugnatur, non expugnatur; si virgo firma ac fida persistat, & à Deo non diuidatur. Non minuitur

*Excitatio
laboran-
tis.*

lentis ferris virginitas, sed potius augetur. Huc at-
tinet virginalis illud responsum, quod Lucia Præ-
fecto Paschasio dedit: *Si inuitam iusseris violari, casti-
tas mihi duplicabitur ad coronam.* Sola voluntate virgi-
nis virginitas, & eius integritas amitti potest. Ergo
benè monet Augustinus Serm. 6. de Natiuitate Do-
mini: *Gratias agat Virgo, quia tantam felicitatem inte-
gritate portat. Teneat fortiter, ne perdat rem irrecupera-
bilem, ne in vno momento delectationis amittat gratiam
mentis & corporis, non contrahat turpitudinem animæ
per pulchritudinem formæ corruptæ, non illam concupi-
scentia vincat.*

Speculum TARBVLÆ & sociarum virginum,
speculum humanæ infirmitatis
& patientiæ.

Quid aliud mors est, quàm diuisio corporis &
animæ? Mors instar ferræ in morbo homi-
nem secat, & in duas partes distribuit, vnde cum
ille laborat, sub ferra est, & cum iam vitam ab-
soluit, totus iam diuisus est; sub ferra mortalis es,
cum infirmaris, scinderis, & doloribus secaris, ca-
uere maximè debes, ne patientia minuatur, sed in-
tegra conseruetur. Ad hanc patientiam seruandam,
& eius integritatem, habeat ægrotus præ oculis spe-

Gggg 3 cu-

culum TABVLAE & sociarum, quæ dum ferratae
& diuiduntur,

Non murmur resonat, non querimonia;

Sed corde impauido mens bene conscia

Conseruat patientiam.

Cùm ferra lignum partitur, queritur quodammodo & murmurat, virgines verò ferratae nec murmurant, nec expostulant; postulantque ab aegrotante, præstet id quod monent exemplo suo, & Sermon de Visi. infirmorum suggerit Augustinus, dum ap-

*Excitatio
& grotan-
tis.*

Nostris acquiesce consiliis, & quandoquidem murmurando duo mala sustines, pacificus esto, & grauamen corporis fac tibi antidotum spirituale. Et quidem ferra nos mo-

*Isai. 10,
15.*

net, ne contra vitæ ac mortis Deum insurgamus, cùm dixerit Isaias: *Numquid gloriabitur securus contra eum, qui secat in ea? aut exaltabitur ferra contra eum, quo trahitur?* Consideret mortalis homo, adaptari se vt cælesti fabricæ inferatur, quæ ex viuis tam lapidibus quàm lignis construitur. Lapidis malleo & regula disponuntur, & mystica ligna iam securi, iam ferra, quam diuina manus mouet ac trahit, virtutis tolerantia dolantur & poliuntur. Serra se in artem non erigit, nec etiam lignum quod scinditur & secatur: nec ager extollat nec se efferat in Deum, humilem potius se reddat, & Deo cedat. Cedit, qui

vincit

vivens & moriens totum se diuinæ providentiæ committit, & dicit cum moriente iam Ambrosio: *Mori non timeo, quia bonum Dominum habemus.*

*Extrema
verba mo-
rientis.*

Leuamen columbæ gementis in labore
& morbo.

HÆc pietas MARIAE est, hæc summa eius clementia, vt iis qui laborant & ægroant, adsit & assistat, cum eius auxilium & subsidium deprecantur, & exclamant: *O clemens! ô pia!* Virgo clemens & pia, sacra MARIA est, cuius pietas & clementia sine læsione partitur & distribuitur, perfecta semper & integra perseverat. Qualis Mariana virginitas, talis pietas, talis benignitas est. Quibus clemens, quibus pia? Responder in Meditationibus Bernardus: *O clemens indigentibus, pia exorantibus! O clemens penitentibus, pia proficientibus! O clemens liberando, pia largiendo! O clemens consolando, pia blandiendo!* Hæc dos, hæc prerogatiua pietatis ac clementiæ Marianæ, vt ad omnes & per omnes miseros & afflictos pertineat, & tamen illa, postquam diuisa fuerit, integra perseveret. Dicat ergo infirmus, qui doloribus scinditur & dirumpitur, more **TARBVLAE** atque sociarum: *Hic scinde & rumpe, CHRISTE sancte, dummodò sua pietate & clementia Mater assistat,*

Viaticu. afflat, adfit & sacra Eucharistia, in qua non co-
fractus, non diuisus, integer acciperis. Quod firmo
talis homo sacrum accipiens Viaticum totus manet
tur, totus in CHRISTVM conuertitur, in morte
diuiditur, vt totus & integer celo & Deo destinatur.

Gloriosum opus Artis Crucis & patientia
virginalis, corona & laureola.

*Honor alit
artem be-
nè viuen-
di & mo-
riendi.* **F**igura gloriosæ Crucis apud virgines crucifixa
& cruciferas esse deprehenditur, deprehenditur
quoque corona, diadema, laurus, & palma
signum præclaræ victoriæ & gloriæ. Corona glori-
quæ sita est in clara summi Dei contemplatione, &
natis iam beatitudine communis omnino est: or-
namentum aureum laureolæ solum Doctoribus, Vir-
ginibus & Martyribus specialiter conceditur. Tri-
plex ornatus laureolæ tribus viribus animæ approp-
riè respondet, vt ex multorum opinione Theologorum
refert S. Thomas in 4. distinct. 49. quæst. 1.
*Quidam, inquit, distinguunt tres aureolas secundum tres
vires animæ, & dicunt, tres aureolas dependere potissimum
ex trium virium animæ actibus. Potissimus enim actus
rationalis est, veritatem fidei etiam in aliis diffusivè, &
huic actui debetur Doctorum aureola. Irascibilis vero actus
potissimus est, etiam mortem propter CHRISTVM*

rare, & huic actui debetur aureola martyrum. Concupiscibilis autem actus potissimus est, à delectabilibus maximis penitus abstinere, & huic debetur aureola virginum. Quamuis Regina gloriosa virginum crucifixarum & cruciferarum palmam omnibus prætulit. Ait deinde sanctus Thomas: Quidam dicunt, quòd beata Virgo pro virginitatis præmio non habet aureolam, si aureola propriè accipiatur secundum quod respicit pugnam, tamen habet aliquid maius aureola propter perfectissimum propositum virginitatis seruandæ. Alij verò dicunt, quòd aureolam etiam sub propria ratione aureolæ habet excellentissimam; quamuis enim pugnam non senserit, pugnam tamen carnis aliquam habuit, sed ex vehementia virtutis ad eò habuit carnem subditam, quòd eiusmodi pugna ei insensibilis erat. Sed istud non videtur conuenienter dici, quia cum Virgo credatur omnino immunis fuisse à fomitis inclinatione, propter eius sanctificationem perfectam, non est pium, ponere, aliquam pugnam à carne fuisse in ea, cum talis pugna non sit nisi ex tali inclinatione; nec tentatio, quæ est à carne, sine peccato esse non possit. Vnde dicendum est, quòd aureolam propriè habet, vt in hoc aliis Ecclesiæ membris conformetur, in quibus virginitas inuenitur; & quamuis non habuerit pugnam per tentationem quæ est à carne, habuit tamen pugnam quæ est ab hoste, qui nec ipsum Christum reueritus est, vt patet Matth. 4.

Hhhh

Tana

Tam crucifixis quàm cruciferis virginibus dicitur
 Cant. 2, 11. est illud oraculum: *Egredimini, & videte filia
 Regem Salomonem in diademate, quo coronauit eum
 sua in die desponsationis illius, & in die letitiæ cordis
 Accedit hoc loco Richardus: Exiguum & breui
 quod pati potestis; immensum, quod per hoc expectatis
 Momentaneum & leue tribulationis nostræ, æternam
 1. Cor. 4, gloria pondus operatur in nobis. Cogitate æternum, et
 17. uiter feretis momentaneum. Cogitate pondus (id est, magnitudinem gloria) & leuis fit tribulatio, quam conuenitur talis remuneratio. Dum patimini, coronam intuentur
 Laureola tunc enim vobis fit diadema, quo coronabimini in
 victoria. solemnitate quæ de vobis erit, cum de corpore egredimini, vel desponsationis illius, cum de nuptiis Ecclesie tantis transibitis ad nuptias Ecclesie triumphantis. Cum
 Extrema transiret ad has nuptias, clamabat Agnes: Benedicte, Pater prædicande, qui etiam inter flammam intrepide
 verba morientis. me ad te venire permittis. Ecce iam quod credidi
 quod speraui iam teneo, quod concupiui, complector. Confiteor labiis & corde: te totis visceribus concupiscente ad te venio viuum & verum Deum.*

Appareat speculum status coniugalis & infirmitatis
 TIMOTHEVS & MAVRA.

68. *Vos cælo voluit socialem lucere vitam,
Qui crucis ad thalamum fœdera iunxit Hymen.*

EMBLEMATICA IMAGO LXVIII.
 SS. TIMOTHEI ET MAVRÆ
 CRUCIFIXORVM
 EXPLICATA.

TIMOTHEVS & MAVRA coniuges charis- Maayrol. Marulus.
 simi apud Thebaïdem Ægypti, sub De-
 cio Imperatore ab Ariano præfecto cru-
 cis supplicio afficiuntur. *Ubi sunt duo vel* Matth. 18, 20.
tres congregati in nomine meo, ibi sum in medio eorum.

Coniunguntur matrimonio TIMOTHEVS & sua
 MAVRA, cum quibus crucifixus CHRISTVS est, &
 quibus crucifixis assistit. Pertinet huc, quod CHRIS-
 TVS ipse lib. 1. Reuelat. cap. 6. coniugata Birgit-
 tæ declarauit: *Ego sum vnus Deus, trinus in personis,*
vnus in substantia cum Patre & Spiritu sancto. Sicut
 enim impossibile est separari Patrem à Filio, & Spiritum
 sanctum ab vtroque; & sicuti impossibile est separari calo-
 rem ab igne: sic impossibile est tales coniuges spirituales à
 me separari, quin sim tertius cum eis. Semel autem corpus
 meum laceratum est in passione, & mortuum, sed num-
 quam lacerabitur, nec morietur. Ita & ipsi numquam mo-
 rientur à me, qui mihi fide recta & voluntate perfecta in-
 corporantur. Nam vbicumque stant, sedent, vel ambulant,

Hhhh 3

ego

ego sum semper tertius cum eis. CHRISTVS igitur
 cifixus TIMOTHEO & MAVRAE tertius adiungitur
 vt socius & adiutor in martyrio sacris coniugibus
 veniat. Septem Sacramenta ortum suum in Cruce
 habuerunt. Coniugium è septem Sacramentis vni
 crucem, iugum, & onus affert vtrique coniugi com-
 mune, & ab vtroque portandum. Nec quidem ma-
 trimonium ipsum, quod celebratum est inter De-
 param & Iosephum, liberum à cruce fuit, nec vni
 labor in eo, qui non esset communis vtrique, sed
 sub eodem iugo laboriosum onus traherent.

*Symplicia
 Maria &
 coniugis
 Timothei
 Artificum
 tolerantia
 coniugatis.*

CRUX TIMOTHEI & MAVRAE, CRUX
 status coniugalis.

Matrimonium Christianorum quasi par-
 dium quoddam martyrij est. Quid enim
 aliud mysterium coniugale est, quàm laboriosum
 matrimonium matrimonij, quod inter CHRISTVM
 Ecclesiam celebratum est, *Sacramentum hoc magnum
 est, ego autem dico, in CHRISTO & in Ecclesia.*
 Magnam istud Sacramentum non voluptatibus carnis
 sed intensis crucis doloribus consummatum est.
 nouerint Christiani coniuges, matrimonij sui bo-
 num non deliciosum esse, sed laboriosum, cum se-
 ptum sit de coniugatis: *Tribulationem carnis habent*

*Ephes. 5.
 32.
 Excitatio
 laboran-
 tis.*

*1. Cor. 7.
 26.*

huiusmodi : nimirum, aperientes sibi per coniugij capulam dolorum officinam, ut agens de Vera virginit. explicat. Basilius. Qui crucifixus est, corporis sui liberam facultatem non habet, nec quidem coniux. Mulier sui corporis potestatem non habet, sed vir : similiter autem & vir sui corporis potestatem non habet, sed mulier. Quod seruitutis iugum expendens Chrysostomus libro de Virginit. scribit : Paulus proprij etiam corporis iure adempto, omnem ipsius principatum dat uxori, cuius imperio magis subiectum esse virum, quam pueram emptum pecunia : seruo enim si quando comparata pecunia pretium, quanti emptus est, Domino persolvere poterit, plerumque libertatem recuperare licet ; at vir quamuis omnium difficillimam seruitutem tamen perferre necesse habet, quippe qui nullam potest inire viam, qua solutus eiusmodi dominatu liberetur.

Speculum appensum coniugum TIMOTHEI & MAVRÆ, speculum humanæ infirmitatis & patientiæ.

MVtuo coniugio caro & spiritus copulantur, & dum viuit homo, coniugium hoc perseuerat. Nullum sine labore & sine onere connubium est, cum scribat Apostolus : Tribulationem carnis habebunt huiusmodi. Quam sit laboriosus carnis & spiritus

rites nexūs, adhuc valentes & incolumes capimur; sed tunc maximè sentimus, cum morbum gignur & afflictamur. Tunc temporis multi sunt qui desiderant quàm maximè à vinculo matrimonio liberari. Nec peccat mortalis homo, cum libertatem affectat, & vt illam consequatur, iacens in ceto suspirat. Apostolus ipse qui scripsit, *Alligati uxori, noli querere solutionem*; idem ipse vehementer optabat *dissolui, & esse cum CHRISTO*. Ergo cum agri laborant, & gemunt sub onere molesti laboris & coniugij, mōneri & simul excitari debent testimonio illo Scripturæ: *Multa tribulationes iustorum, & de omnibus his liberabit eos Dominus*. Commentum hoc ipsum Gregorius 3. Parte Pastor. cap. 13. Lib. 10. *liberabit hominem Deus ab infirmitatibus & morbis, quæ caro prædita virtute resurget: interim dum vitam mortalem agit, laboret necesse est, cum laborum familiarum Homil. 38. dixerit Augustinus: Aegritudo perpetua est in ista fragilitate carnis. Perpetuum est vinculum nostræ carnis & spiritus vinculum, perpetua infirmitas & ægritudo, quæ longam exigit tolerantiam atque patientiam: monentque propterea THEOPHILUS & MAVRA ægrum: Homo de Parentibus ortus, natus es ad laborem & infirmitatem ferendam, & tunc depones vtrumque, cum*

1. Cor. 7.
27.

Phil. 1, 23.

Psal. 33,
20.Excitatio
ægro-
tantis.

niam depofueris, interim onera fufcine matrimo-
nij, quod inter carnem & fpiritum intercedit; ita ta-
men fufcine, vt libertatem affectes, & dicas moriens
cum moriente Simeone: *Nunc dimittis feruum tuum* Luc. 2, 29.
Domine. Extrema
verba mo-
rientis.

Leuamen columbæ gementis in labore
& morbo.

Cum fatis laboriofa, graua & amara funt one-
ra matrimonij, prouidit Deus de Virgine con-
iugata, cuius ea virtus eft, vt coniuges, qui tribula-
tionem carnis patiuntur, eius inuocatione folatium
& leuamen fibi acquirant. Acquirunt fibi, dum la-
borantes exclamant: *O dulcis Virgo MARIA!* Excla-
mant verò, dum vita superftes eft, & dum illa de-
ficit, cuius defectu matrimonium omnino ceffat. Ad
hanc formam cum maneat coniugium carnis, fpiri-
tusque, inuocanda MARIA eft, vt mortalitatis no-
ftræ onera facilius fufcineamus: tunc verò maximè
oratio hæc & exclamatio, *O dulcis Virgo MARIA,* ne-
ceffaria eft, cum imminet mors, cuius amaritudo
Mariana dulcedine tollitur. Exclamat homo mor-
talis: *O mors, quàm amara eft memoria tua!* Eccli. 41, 1. sed non
ille, qui dum moritur, confugit ad Matrem Dei,
& exclamare nouit, *O dulcis Virgo MARIA!* non il-

le, qui dulcedine sacrae Eucharistiae delinitus ab
viticium. *O sacrum conuiuium!* Felix iter humanae mortalitatis
 quod desinit in hunc finem. Hic finis itineris
 Bernardi, qui missus ab Apostolica sede Spiram,
 deductus ad primariam aedem Deiparae, in ipso
 tu templi, cum *Salve Regina* cantaretur, tribus in
 cis procubuit in genua, cecinit in primo, *O clemens*
 in altero, *o pia*, & in tertio clara voce, *o dulcis Vir-*
 MARIA. Hodie visuntur in eodem templo tres
 minae aeneae, in quibus suo ordine inscripta sunt
 ba, quo illa gloriosus Bernardus cecinit. Felix
 solutus carnis nexibus, suae mortalitatis iter ita
 cludit & absoluit.

Gloriosum opus Artis Crucis & patientiae
 conjugalis, corona & diadema.

*Honor alit
 artem bene
 viuendi &
 moriendi.*

AD coronam & diadema virginum crucifera
 rum tendunt ac pergunt cruciferae conjugales
 sed a longè, similes Euangelicis illis feminis, quae
 Regem crucifixum & Reginam contemplabantur
 vt annotat Matthaeus cap. 27. *Erant autem ibi mulieres
 multae a longè, quae secuta sunt IESUM a Galilea
 strantes ei.*

Quanta sit conjugatorum crux, optime docerunt
 rant Patres, conferentes statum virginitatis
 ferunt

feruitute coniugali. Audiendus vnus Basilii: *Virgo earum perpetuas arumnas miserabitur, quæ temporalibus his molestisque voluptatibus addictæ sunt. Nempe vni eius, quæ nupsit multiples (vt sic dixerim) quas illa in dies patitur, è regione considerans, sibi ipsi profecto propositoque suo gratulabitur. Nam quæ mortali connubio coniuncta est ad suam ipsius curam, viri quoque altera adiecta, geminam in vna anima ex coniuncto sibi corpore sollicitudinem necessario sustinet. Nec iam vnus tantum corporis laborat gratia, sed in vna (vt dixi) anima, & ad suum & ad viri corpus curandû iugiter intenta diuiditur.*

Hæc diuisio in causa est, vt feminæ coniugatæ distitæ adstent & assistant Crucifixo, quæ si velint in statu suo coniugali ad coronam adspirare, & propius ad diadema martyrij & castitatis, accedere, opus est, vt viuant ita sanctè, & ita castè, quasi maritatæ non sint. Hoc voluit & monuit Apostolus CHRISTI Paulus, dicens: *Tempus breue est, reliquum est, vt* ^{1. Cor. 7,} *qui habent vxores, tamquam non habentes sint, vt scilicet non magnopere rei vxoriæ afficiantur, vt animum, mentem atque amorem magis in Domino quàm vxoribus defigant. Ad quem locum pulchrè Commentarij, qui S. Hieronymi nomine inscribuntur: *Tempus vitæ nostræ modicum asserit, vt doceat voluptatem quæ citò finitur, non magnopere appetendam, sed**

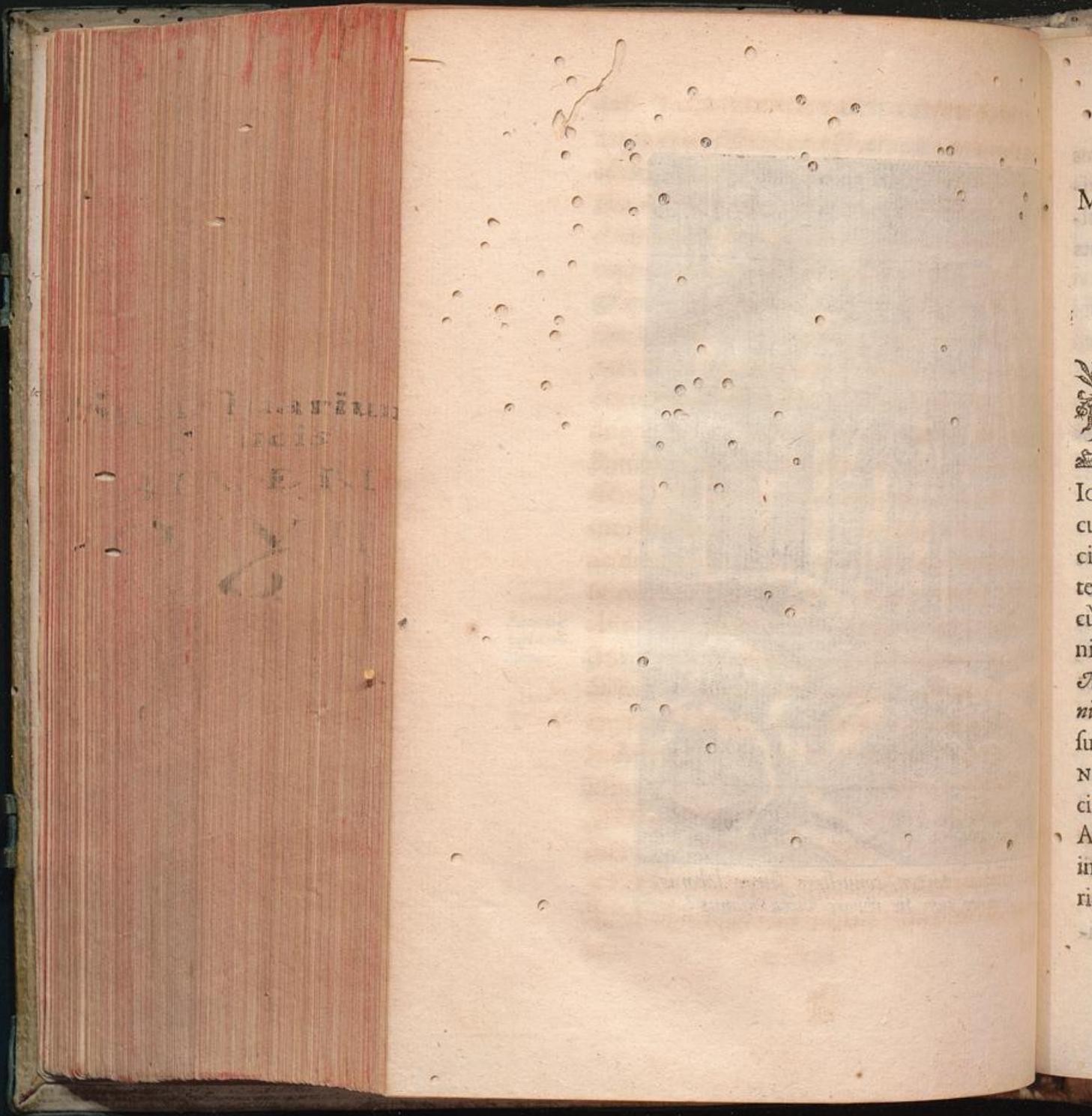
magis concupiscendum esse aeternum premium castitatis.
 Idem alibi lib. i. aduersus Iouinianum ait: *Inter
 tera mundi opera, & nuptiae praeferuntur; neque
 erunt post resurrectionem coniugia. Si autem mors fuerit
 nuptiarum, cur necessitatem non in voluntatem vertimus
 & quod inuitis extorquendum est, cur non spe premi-
 rum offerimus Deo? Recte igitur monet, ut tamquam
 non habentes uxores vxorati vitam suam disponant
 & componant: componant, inquam, ad coronam
 disponant ad diadema, quod virginitati ac viduitati
 statutum in regno caelorum per sacrum martyrium
 est. Quod si coniugium etiam est inter humanam
 carnem & spiritum, cum ita spiritus viuat, & de
 carne decidat, quasi in carne non sit, martyrium
 & celebrat, & extrema Agathae virginis verba
 obitu vsurpet: *Tu ergo Domine exaudi me in hac hora
 & dignare me relinquere hunc mundum, & peruenire
 ad diuitem & magnam misericordiam.**

*Extrema
 verba mo-
 rientis.*

Appareat speculum viduitatis dilatae fructibus
 infirmitatis MAGDALENA cum prole & sociis.

Christiadas, tortor, conuellere stirpe laboras,
69. Fæmineo cùm sit robore victa manus?

EMBLEMATICA IMAGO LXIX.
MAGDALENÆ VIDUÆ,
FILII, ET SOCIARVM
CRUCIFIXARVM.
EXPLICATA.

IN Iaponia pro defensione Fidei Christia-
næ, quam didicerunt ab Apostolo Orien-
tis D. Francisco Xauerio, MAGDALENA
vidua, & LVDOVICVS filiulus octennis,

Ex relat.
Episcopi
Iapon.
Lyd.

IOANNA & AGNES feminæ coniugatæ, sub Canu-
cungio Tungi Rege, & Cacuzeimone Præfecto cru-
cibus alligantur, mutuò se ad patientiam cohortan-
tes, tanto CHRISTI amore ac desiderio feruentes, vt
cùm ferrum in vulnera quasi hebesceret, diros car-
nifices ad necem sibi ocyùs inferendam incitarent.

Mulierem fortem quis inueniet? procul & de vltimis fi-
nibus pretium eius. Ecce iam inuentæ fortes mulieres
sunt in vltimis terrarum finibus. Vna MAGDALE-
NA alterius Magdalene æmula, quæ CHRISTO cru-
cifixo adhæsit, & sacram eius crucem amplexata est.
Attulit secum & simul obtulit filium, vt, qui iam
in ortu fuerat ventris fœtus, crucis fructus in marty-
rio foret. Altera IOANNA est, in qua resplendet Ioan-
nes

Prou 31,
11.

nes

nes dilectus & charus ille, qui recubuit supra pedes
IESV, & crucifixo adfuit. Tertia AGNES, in qua
rilis Agnetis spiritus viuit, & Agnum suum totum
dum in ara Crucis quærit & inuenit. Fortes omnes
mulieres, etsi virgines non sint. Cane singulis:

Fortem virili pectore

Laudemus omnes feminam,

Qua sanctitatis gloria

Ubique fulget inelyta.

Rex CHRISTE virtus fortium,

Qui magna solus efficis,

Huius precatu quæsumus,

Audi benignus supplices.

*Sympathia
Maria &
Magdale-
na vidua
& socia-
rum Arti-
ficum ca-
lestis desi-
derij.
Cant. 6.*

Omnes quidem quatuor martyres dignæ proles sunt
beatissimæ viduæ MARIAE, cuius ardentia deside-
ria Deum videndi, & eius aspectu fruendi, in
flammis & ignibus assimilantur. *Lampades eius, lam-
pades ignis atque flammæ.* Conceperant ignes &
flammas, quæ mori pro CHRISTO, & CHRISTO
frui quantocyùs desiderabant.

CRUX MAGDALENÆ & sociarum, Crux
viduitatis & dilatæ fruitionis Dei.

CRUX viduitatis per absentiam sui consortis
affligit & cruciat; crux est molesta & grauis
manu

martibus sponsum CHRISTVM, priuatio eius aspe-
 ctus, & fruitionis dilatio. Hinc illud Dauidis Regis:
Hei mihi, quia incolatus meus prolongatus est! Hinc il- ^{Ps. 119,}
 lud Pauli: *Infelix ego homo, quis me liberabit de corpo- ^{Röm. 7,}
re mortis huius? Quisquis desiderij huius ardentem ^{24;}
 ignem in sacrario pectoris condit, continere se ne-
 quit, quò minùs erumpat in similes illas voces.
 Erumpebat S. Ignatius, Societatis nostræ Patriarcha,
 cùm fastidiens terram, & cælum affectans dice-
 ret: *Quàm sordet terra, cùm cælum aspicio!* Erumpebat
 Ignatius Martyr, cùm Epistola ad Romanos scriberet:
Utinam fruar bestiis quæ mihi sunt preparatæ, quas
et opto mihi veloces esse ad interitum et ad supplicia, et
allici ad comedendum me, ne, sicut et aliorum Martyrum,
non audeant corpus attingere. Quòd si venire noluerint,
ego vim faciam, ego me vrgebo vt deuorer. Ignoscite mihi,
 filioli, quid mihi prodest ego scio. Nunc incipio CHRISTI
 esse discipulus, nihil de iis quæ videntur desiderans, vt
 IESVM CHRISTVM inueniam. Ignis, crux, bestia, con- ^{Excitatio}
 fractio ossium, membrorum diuisio, et tota tormenta dia- ^{laboran-}
 boli in me veniant, tantùm CHRISTO fruar. Hæc in-
 firmitas amoris est, qua laborabat sponsa, cùm di-
 ceret: *Falcite me floribus, stipate me malis, quia amore* ^{Cant. 2, 5.}
languo. Accedit Bernardus Serm. 51. in Cantica: *Cùm*
*præsto est quod amatur, viget amor, languet cùm abest.**

Kkkk

Quod

lis ut sapiens est? & quis cognouit solutionem uerbi? Videmus nunc in speculo hoc ænigma, quem rectum Deus hominem condiderat, ut in cælum assumretur, cernimus à statu suo deturbatum & inuersum deorsum vergere, & in terram, de qua formatus est, redire, & in ea sepeliri. Qualis ortus, talis & obitus. Inuersus oritur homo, inuersus obit. Solus CHRISTVS, sicut rectus in morte extitit, sic etiam rectus in natiuitate sua effusus est, ut Sermone de Laude Crucis Augustinus in hæc verba eidem Regi glorioso falsus est: *Tu semper rectus, tu semper excelsus, tu semper altus: nos secundum carnem filij hominis, qui principale suum demisit in terram, cuius lapsus significatur specie generationis humanæ: sic enim nascimur, ut proni in terram videamur effundi.* Hæc laus, hæc virtus crucis est, ut quos voluptas peccati intoctos reddidit, labor & dolor infirmitatum & morborum rectos faciat & restituat cælo, quemadmodum in tanta Sanctorum multitudine crucifixorum cultores sanctæ Crucis & patientiæ speculati fuimus. Ideoque & nos (cruciferis ^{Excitatio} Paulus & ipse crucifer ait) ^{agrotantibus.} tantam habentes impositam ^{Heb. 12, 1.} nubem testium, deponentes omne pondus, & circumstantes nos peccatum, per patientiam curramus ad propositum nobis certamen, aspicientes in auctorem fidei, & consummatorem IESVM, qui proposito sibi gaudio sustinuit crucem,

confusione contempta, atque in dextera sedis Dei
 Recogitate enim eum, qui talem sustinuit à peccatis
 aduersum semetipsum contradictionem, ut ne satyrum
 animis vestris deficientes. Nondum enim vsque ad ser-
 nem restitistis, aduersus peccatum repugnantes: et
 estis consolationis, quæ vobis tamquam filiis loquitur,
 cens: Fili mi, noli negligere disciplinam Domini, neque
 tingeris dum ab eo argueris. Quem enim diligit Domini-
 castigat; flagellat autem omnem filium, quem recipit. In
 disciplina perseverate. Tamquam filius vobis offert se Deus.
 Quis enim filius, quem non corripit pater? Quod si ex
 disciplinam estis, cuius participes facti sunt omnes,
 adulteri, & non filij estis. Deinde patres quidem cari
 nostræ, eruditores habuimus, & reuerabamur eos: non
 multò magis obtemperabimus Patri spirituum, & carum
 mus? Et illi quidem in tempore paucorum dierum, secun-
 dum voluntatem suam erudiebant nos: hic autem ad
 quod utile est in recipiendo sanctificationem eius. Omnis
 autem disciplina, in præsentem quidem videtur non esse ga-
 dij, sed mœccris: postea autem fructum pacatissimum car-
 citatis per eam reddet iustitiæ. Propter quod, remissas ma-
 nus, & soluta genua erigite, & gressus rectos facite
 bus vestris, ut non claudicans quis erret, magis autem
 netur. Sanatur æger, cum in pristinum valetudinari-
 gradum restituitur; & idem ipse curatur, cum in
 antiqua

antiquum rectitudinis statum reuocatus. Tunc san-
 nus est, cum rectus est. *Rectus es*, inquit Augustinus
 in Psalm. 44. *quando in omnibus bonis que facis, Deus*
tibi placet, & in omnibus malis que pateris, Deus tibi
non displicet. Hic crucifer est, qui recta in calum
 tendit, qualis Martinus erat, qui rogatus vt pronus
 conuiesceret, *Sinite me*, inquit, *calum potius quam* Extrema
terram aspicere, vt suo iam itinere iturus ad Dominum spi- verba mo-
ritus dirigatur. rientis.

Leuamen columbæ gementis in labore
 & morbo.

Salue Regina, Mater misericordie; vita, dulcedo, &
 spes nostra salue. Ad te clamamus exules filij Eua, ad te
 suspiramus gementes, & flentes, in hac lacrymarum valle.
 Eia ergo aduocata nostra, illos tuos misericordes oculos ad
 nos conuerte. Et IESVM benedictum fructum ventris tui
 nobis post hoc exilium ostende. O clemens! ô pia! ô dulcis
 Virgo MARIA! Ora pro nobis sancta Dei genitrix, Ut
 digni efficiamur promissionibus CHRISTI. Magna labo-
 rantibus, magna agrotantibus facta promissa sunt
 à CHRISTO Rege glorioso, qui inuitans ad crucem
 dicit: *Si quis vult post me venire, abneget semetipsum,* Luc. 9, 23.
 & tollat crucem suam quotidie, & sequatur me. Hic ip-
 se Rex patientibus ait: *In patientia vestra possidete ani-* Luc. 21,
mas 19.

Kkkk 3

mas

mas vestras. Quos inuitat ad crucem & patientiam
allicit & attrahit amanter ad mysticam refectio-

Match. 17
28. *Venite ad me omnes, qui laboratis, & onerati estis,*

ego reficiam vos. Hæc mystica refectio sacra Commu-

Viaticum. *nio est, in qua seipsum oppignorauit CHRISTVS*

vt qui auctor gratiæ est in Eucharistia Viaticum

crum capientibus, futurus sit auctor & ipse glori-

is, qui recta cum conscientia sanctam Synaxin a-

ceperint, vnde & meritò clamat & exclamat Ecce

sia: O sacrum conuiuium, in quo CHRISTVS sumus

recolitur memoria passionis eius, mens impletur gratia,

futura gloriæ nobis pignus datur. Hoc pignus digni-

communicantibus exhibetur, qui & digni sumus

lestibus promissionibus, & vtrumque hoc rogamus

cùm dicimus gloriosæ Reginæ cælorum, Ora pro

bis sancta Dei genitrix, vt digni efficiamur promissionibus

CHRISTI. Benè Bernardus in deprecatione ad glori-

osam Reginam ait: Tollatur hæc crassa nebula ab oculis

nostris, vt reuelata facie gloriam Domini specularer, in

mensum illud pelagus diuini luminis absorbeamur: & De-

mini spiritu, ac Deo nostro in vinculis charitatis adfirmati

vnus cum ipso efficiamur. Prestet & hoc nobis tuo

uentu, ô MARIA, Filius tuus IESVS CHRISTVS, Deus

& Dominus noster, cui laus & gloria & gratiarum actio

in sempiterna secula. Amen.

Gloria

Gloriosum opus Artis Crucis & patientiæ
vidualis, corona & diadema.

ADspirant ad coronam & diadema sacri & glo- Honor alit
argem bene
vivena &
moriendi.
riosi martyrij cum virginibus cruciferis viduæ
crucifera, quarum status satis laboriosus est, & tan-
tam ferè virtutem exposcit, quantam exigit profes-
sionis conditio virginalis, vt lib. 1. de Vid. cap. 1. de-
finit Ambrosius: *Et propemodum non inferioris virtu-
tis est, eo abstinere coniugio, quod aliquando delectauerit,
quàm coniugij oblectamenta nescire. In utroque fortes, vt
eas & coniugij non pœniteat, cui fidem seruent, & coniu-
galia oblectamenta non alligent, ne videantur infirma, quæ
sibi adesse non possunt. In hac ipsa tamen virtute premia
sunt reposita libertatis.* Tunc incipit martyrium viduæ,
cùm chari sibi coniugis iacturam facit. Et quidem
Ecclesia tunc temporis martyr extitit, cùm vis eius
IESVS CHRISTVS lecto crucis affixus interiit: tunc
facta est quasi vidua Domina gentium, ad cuius formam Thron. 1.
mulier priuata viro martyr efficitur.

Nec minus martyrium Reginæ & viduæ MA-
RIÆ, charam sibi amittere prolem. Hoc quidem
martyrium passa est beata Felicitas, & illa quidem
iam vidua martyr non semel, sed septies, quia se-
ptem pignora amisit, vel potius in cælum præmisit.

In

In eius elogium Serm. 110. de Diversis asserit Augustinus: *Parum est fuisse spectatricem, mirati sumus spectatricem. Fecundior virtutibus quam fetibus, viduantes, in quibus omnibus & ipsa certabat, & in omnibus vincens ipsa vincebat.* Huic gloriosa victoria cernuntur corona & diadema, cuius viduae triumphatrices participes efficiuntur. Tales sunt, quae se decorem virtutis induunt, ut gratæ suo Deo presententur. *Erubescat, ait Hieronymus Epist. 23. Christiana, si naturæ cogit decorem, si carnis curam ad concupiscentiam, in qua qui sunt, secundum Apostolum Deo placere non possunt. Vidua nostra (Blesilla) auribus rosibus ornabatur, & die tota quid sibi deesset quaerens speculum, nunc loquitur confidenter: Nos autem omnes uelata facie gloriam Domini speculantes, in eandem imaginem transformamur à gloria in gloriam, quasi à Domino spiritu.* Hic spiritus crucifixos & cruciferos, cruciferos & cruciferas in formam Crucifixi Regis ac cruciferae Reginae, in cruce & lecto pingit æternitatis & amodò dicit spiritus, ut requiescant à laboribus opera enim illorum sequuntur illos.

Diadem
viduitatis.

Rom. 8, 2.

Extrema
verba n. o.
rientis.
2. Cor. 3,
18.

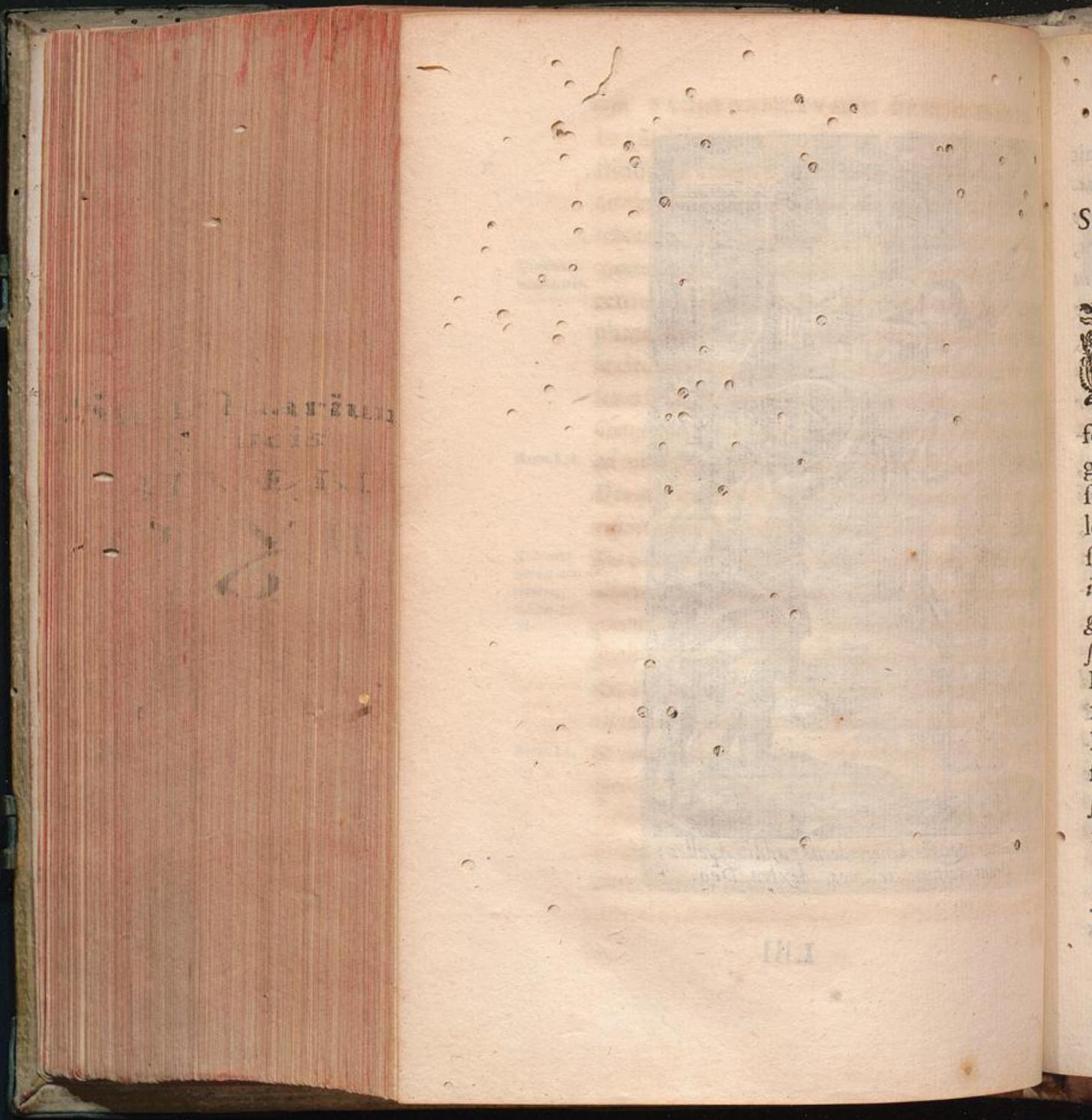
Apoc. 14,
13.

Appareat S. GVDILIA, speculum in quo numerum mortis mysterium conspicitur.

70. Tyndaridi Zeuxis, Veneri decus addit Apelles ;
Ornat tortoris te quoq, dextra Deo.

LIII

...
...
...
...

[Faint, ghosted text watermark]

...

S
f
g
f
l
f
i
g
f
l
r
f
f
r

EMBLEMATICA IMAGO LXX.
S. GVDILIAE CRUCIFIXAE
EXPLICATA.

SANCTA GVDILIA cum plurimos verbo
& exemplo fide Christiana imbuisset, ius-
su Saporis Regis variis tentata suppliciis,
cruci affixa, capite decaluata, sagittis con-
fossa, ac denique flammis cremata, in caelum mi-
grauit. Non tam humanae vitae, quam mortis fune-
stae GVDILIA praefert imaginem, quam adhuc in
lecto Gregorius impressam in se recognoscebat, cum
scriberet ad Rustitianam Patritiam, & diceret: *Me
ita amaritudo animi, & assidua exacerbatio, atque poda-
grae molestia afficit, ut corpus meum tamquam in sepulchro
siccatum sit, unde fit, ut iam raro de lecto surgere valeam.*
Praecessit gloriosus Rex in monte Caluariae GVDI-
LIAM, & statum morientium non lumine Solis aut
Lunae, sed tenebris potius obscuris descripsit, ac
simul representauit in primis Matri: *Tenebrae factae*
sunt super uniuersam terram, ut quantum caliginis
mors socum haberet & afferret, indicaret. Indicarat
Rex Dauid, qui Psalmum undecimum *Pro occultis
filij,* siue, ut alij transferunt, *pro morte filij* inscripsit

*Sympathia
Christi,
Mariae &
Gudilia.*

*Luc. 23,
44.*

ac designavit. Occulta mors Dei Filij est, & Ephraem, de vita & morte vniuscuiusque agens, *magnum & occultum est mortis arcanum, & nullus enim illud potest. Veniet enim repente vna hora, & cuncta cessabunt, parua febris, & cuncta vanitates nihilum recident; vna nox profunda, & tenebrosa & arummosa. Multis sanè tunc opus erit ductoribus, & non multis adiutoribus, multis orationibus, multisque sancti hora separationis anima à corpore. Magnus tunc erit tremor, magnum mysterium. Magnum mortificanum, quod cum ingressus fuisset quidam frater, & rogaretur quid vidisset, narrauit plorans: *Audire vocem illic lugubrem sine cessatione dicentem, Uenit hora vna mihi. sic & nos dicere debemus. Magnum arcanum GVDILIAE, magnum mortis ac sepulturae mysterium, de quo paulò post addit Ephraem: Adspicite atque mysterij & secreti huius ne obliuiscamini. Fixis oculis intuemini, & de ista maxime hora estote solliciti. Quid enim est homo? nihil. Quid homo? vermis. Quid hominis cinis ac puluis. Quid homo? somnium. Quid homo? vana bra. Ecce iam transiit, ecce ascendit, ecce praeteriit, cessauit, ecce requieuit, & defunctus est.**

Crux accensa & inflampnata GVDILIA,

• Crux splendida mortis iustorum.

Res obscura, res tenebrosa mors, cuius obscuritas & caligo dissoluitur & euanescit ad aspectum rutilantis Crucis CHRISTI. Clamat cum Ecclesia GVDILIA: *Fulget Crucis mysterium.* exclamet: O crux splendidior cunctis astris! Sol ipse cum oritur & occumbit, cum gyrat per meridiem, & flectitur ad Aquilonem, cursum suum perficit & consummat in crucis formam, vt adstruit Bonauentura cap. i. Eccles. Crucis æmulus Sol est; & ab ea limum splendore atque fulgore longè superatur. Cruciferis lecto affixis Crux CHRISTI in morte resplendet, cuius ductu viam cælestem norunt, & iter suum prosperè faciunt & conficiunt. Fecit & confecit, sicut tradit Seraphica Histor. S. Ludouicus Episcopus Tolosanus filius Caroli II. Regis Siciliae, qui accepto sacro Viatico, iam moriturus totus illustratus, totus illuminatus ait: *Ego morior, & gaudeo quasi terram videns, venturusque in portum ex longa navigatione huius vasti & vndosi maris, quod mihi diu in votis fuit: Optatum mihi exposituro hoc graue onus, quod humeri mei ferre recusant. Occupationes illæ me nimium distinent & decipiunt, vt mecum esse nequeam, nec pro*

LIII 3 meo

mea arbitrio Deo & mihi vacare. Vexa verius est, Episcopalem dignitatem non tam grandis esse nomen honoris oneris. In portu, cum appulero, onus exponam. Reciensque deinde ad crucem & crucifixum, quem oculis habebat, subiungit: *Adoramus te, CHRISTE & benedicimus tibi, quia per Crucem tuam redemisti mundum.* Quæ verba sæpius iterata fuerunt extrema morientis. S. Eleazarus Comes, eodem auctore, constitutus in extremis, cum in eius animæ commutatione Sacerdos diceret, *Per sanctam Crucem & precem tuam libera eum Domine,* eundem versiculum petiuit, & addidit: *Hæc est spes mea, in ea volo mori.* mortuus est. Legimus in Historia S. Iuonis Preteriti, quomodo tota nocte, antequam moreretur, apertis oculis, & in Crucis imaginem defixis, intus iacuerit, & obierit, ut & splendida CHRUCUCE illustratus & irradiatus dicere cum D. Laurentio potuerit: *Mea nox obscurum non habet, sed in luce clarescunt.* Legimus quoque in Vita S. Iudaci Confessoris, contemplantem ac venerantem sanctam Crucem excessisse, dum recitaret: *Dignum lignum, dulces clauos, dulcia ferens pondera. Quæ filii tui digna portare Regem calorum & Dominum.* Ioannem Aragonum Rex, ut lib. 8. Lucius Marinæus recitandum mysteriis Ecclesiasticis intentus esset, derep-

Extrema
verba morientis.

Extrema
verba morientis.

Extrema
verba morientis.

tè capitur ira morbo, vt mortuus censeretur. Aperuit
 deinde oculos, & omnes qui aderant adspiciens, ex-
 clamauit: *O vanas hominum cogitationes! ô miseris ho-* Extrema
 verba mo-
 rientis.
*mines, qui ad Principatus adspirant, diuitias, opes &
 honores affectant! O felicem pauperum conditionem, qui
 panem comedunt cum sudore, qui viuunt labore manuum
 suarum! Nam mihi misero quid regnum, quid honores,
 quid obsequia plurimorum contulerunt? Quid? labores
 scilicet magnos, & multa corporis & animæ pericula su-
 biui. O me miserum & infelicem! qui tam serò mundum
 fallacem cognosco: qui vitam vixissim multò meliorem, si
 non Rex, sed agricultor fuissim. Conuersus autem ad ima-
 ginem Crucifixi, defixis in cælum oculis, O Rex gloriose,
 inquit, ô pientissime Redemptor: parce mihi indignissimo
 filio tuo, miserere mei clementissime IESU, & à peccatis
 meis auerte faciem tuam: non meis meritis, Domine, que
 nulla sunt, sed illa tua ineffabili pietate & infinita miseri-
 cordia motus, qua homines à morte per Crucem tuam libe-
 rasti. Post hæc cælesti libertate donatus, è viuis ex-
 cessit Rex ad Regem illum gloriosum, qui in loco
 aperto, in montis Caluarix arbore spectandum se
 mortalibus præbuit, vt, tanto proposito exempla-
 ri, viuere dedicerent, discerent mori. Cùm S. Wol-
 phangus Præsul similis esset mortuis, & accedentes Extrema
 verba mo-
 rientis.
 ad lectum à ministris prohiberentur, ait: *Aperite**

ostia,

ostis, nec quæquam ingredi volentem excludit. Nos
 mortales homines non nisi malefactis erubescere debemus.
 Mortis autem debitum necessario soluendum nobis est. Quod
 que cum etiam CHRISTVS ipse, qui nihil morti debuit,
 panè nudus in Cruce mori non erubuerit pro humani
 generis salute, adspiciat quisque in morte nostra quid re-
 mere quid cauere debeat in sua. Deus verò pius & bonus
 misereri dignetur & mei miseri peccatoris nunc morti
 obeuntis. Omnium id cum timore & humilitate
 spectantium.

Hic finis artis benè viuendi & moriendi, qui
 coluit & colendam docuit in monte Caluariae
 CHRISTVS, cuius extrema verba excepit alu-
 na eius Patientia. Ubi Deus, ibidem & alu-
 na Patientia, asserit Tertullianus: & quidem supremæ
 CHRISTI morientis oracula excipiet in Appendice
 sacri Sanctuarij.

AMBROSIVS lib. de Bono mortis, cap. 8.

*Resonet te postrema verba morituri, & bene
 dictionem tui egrediens corpore anima sequi
 uehat.*